

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA BIH
ZA 2004. GODINU**

Sarajevo, lipanj 2005.

KAZALO

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II.	REVIZIJSKO IZVJEŠĆE	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na preporuke iz Izvješća o reviziji za 2003. godinu	4
3.	Nalazi revizije i preporuke	5
3.1.	Sustav internih kontrola	5
3.1.1.	Upravljanje i rukovođenje Ministarstvom	7
3.1.1.1.	Gospodarska diplomacija	8
3.2.	Planiranje i izvršenje proračuna za 2004. godinu	8
3.2.1.	Novčana sredstva – višak sredstava	10
3.3.	Rashodi	10
3.4.	Nabave u 2004. godini	14
3.5.	Popis sredstava i izvora sredstava	14
3.5.1.	Potraživanja od uposlenika	16
3.6.	Računovodstvena evidencija – urednost i ažurnost	16
3.7.	Konzularno poslovanje	17
3.7.1.	Prikupljanje, evidentiranje i transfer naplaćenih konzularnih usluga	18
3.8.	Projekt SEECP – Predsjedavanje BiH u procesu suradnje u Jugoistočnoj Europi	19
3.9.	Izvješće o informacijskom sustavu	19
3.10.	Sudski sporovi	21
III.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE U DKP – MREŽI	21
IV.	KORESPONDENCIJA	34
V.	SAŽETAK	35

I. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća i to: Bilance stanja, Računa prihoda i rashoda, Iskaza o kapitalnim izdacima i Izvješća o izvršenju proračuna na dan 31.12.2004. godine u Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo). Revizija je ispitivala i usaglašavanja sa primjenljivim zakonima i funkcioniranje sustava internih kontrola.
- 1.2. Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za finansijska izvješća, postupanje sukladno zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sustava internih kontrola. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na temelju revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Zakonska utemeljenost revizije sadržana je u Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine. Reviziju smo obavili sukladno revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija - INTOSAI. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da su finansijska izvješća sastavljena sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenljivim računovodstvenim standardima i da predstavljaju točan i istinit prikaz poslovanja. Revizija ocjenjuje i pouzdanost sustava internih kontrola kojima se osigurava primjena zakona i propisa, zaštita imovine, pouzdano izvještavanje i efikasno poslovanje.
- 1.4. Revizija je, na temelju uzoraka, ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvješćima, ocjenu računovodstvenih načela prigodom sastavljanja finansijskih izvješća, ocjenu značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo prigodom sastavljanja finansijskih izvješća, usuglašenost sa zakonima i propisima i ocjenu sustava internih kontrola. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razuman temelj za izražavanje našeg mišljenja.

Prema našem mišljenju, finansijska izvješća Ministarstva za 2004. godinu realno i objektivno prikazuju finansijska stanja Ministarstva na dan 31.prosinac 2004. godine u svim značajnijim aspektima poslovanja, osim za kvalifikacije efekata na slijedeće točke ovog izvješća:

- popis sredstava i izvora sredstava nije urađen cjelovito i sveobuhvatno (točka 3.5.) i potraživanja od uposlenika (točka 3.5.1.);
- slabosti u sustavu internih kontrola (točka 3.1.);
- neažurnosti računovodstvenog sustava (točka 3.6.);
- nabave u 2004. godini (točka 3.4.) i novčana sredstva (točka 3.2.1.);
- slabosti i nepravilnosti u finansijskom poslovanju revidiranih DKP-a, kao i općim zapažanjima o radu DKP mreže (III. poglavlje);
- slabosti pri realizaciji finansijskog aspekta programa SEECF (točka 3.8.)
- slabosti IT sustava (točka 3.9.)

II. REVIZIJSKO IZVJEŠĆE

1. UVOD

Sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, važećim propisima, Bečkom konvencijom o diplomatskim i konzularnim odnosima, Ministarstvo obavlja poslove iz svoje ovlasti. Poslovi iz ovlasti Ministarstva obavljaju se u okviru sektora, odjela, kabineta i ureda kao osnovnih organizacijskih jedinica. Ministarstvom rukovodi ministar, zamjenik i tajnik Ministarstva.

Ministarstvo je mjerodavno za:

- provedbu utvrđene vanjske politike BiH i rad na razvoju međunarodnih odnosa sukladno stavovima i smjernicama Predsjedništva BiH;
- predlaže utvrđivanje stavova o pitanjima od interesa za vanjskopolitičke aktivnosti i međunarodni položaj BiH;
- zastupanje BiH u diplomatskim odnosima;
- suradnja sa međunarodnim organizacijama;
- pripremanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma;
- vršenje poslova u svezi s boravkom i zaštitom prava i interesa državljana BiH na stalnom i privremenom boravku u inozemstvu itd.

2. OSVRT NA PREPORUKE IZ IZVJEŠĆA O REVIZIJI ZA 2003. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Ministarstva za 2003. godinu o čemu je sastavljeno Izvješće. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Ministarstvu je sugerirano da ih razmotri, te da poduzme određene operacije, kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2004. godinu utvrđeno je kako je su u određenom broju slučajeva ispoštovane preporuke Ureda za reviziju. Dojam je Ureda za reviziju ipak, kako ukupni rezultat još nije zadovoljavajući.

Realizirane preporuke:

- Unaprijeđen je rad Inspekcije (vidjeti šire u poglavlju 3.1.).

Aktivnosti koje su u tijeku:

- Ministarstvo je poduzelo, a i dalje poduzima mjere u cilju poboljšanja sustava internih kontrola.
- U određenoj je mjeri unaprijeđena i poboljšana urednost i ažurnost računovodstvene evidencije tijekom 2004. godine, ali i dalje ostaju veliki problemi iz prošlih razdoblja.
- Ministarstvo je poduzelo određene aktivnosti oko usuglašavanja internih finansijskih odnosa između sjedišta Ministarstva i DKP-a (obrađeno je oko dvadesetak DKP).

Preporuke koje nisu izvršene:

- Popis za 2004. nije urađen sukladno zakonskim propisima i preporukama revizije iz prethodnih godina (vidjeti šire u točki 3.5. ovog Izvješća);
- Ministarstvo nije poduzelo radnje na usuglašavanju naturalne i vrijednosne evidencije konzularnih usluga sa prihodima od konzularnih usluga koji su evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva (materijalno i financijsko savršenstvo - vidjeti šire u točki 3.7. ovog Izvješća);
- Iako su poduzimane pripremne aktivnosti i dogradnje ranijeg internog Naputka, nisu donesena konačna, važeća akta kojim se u 2004. godini daju traženi jasni i precizni kriteriji o unajmljivanju rezidencija i zakupa stanova sukladno preporuci revizije;
- Uvažavajući specifičnost poslovanja Ministarstva i visoku potrebu korištenja proračunskih pozicija PTT troškova i troškova reprezentacije, revizija se nije mogla uvjeriti da je Ministarstvo uvažilo u potpunosti ranije preporuke i skretanja pažnje, te na racionalan i efikasan način riješilo pitanje ove vrste troškova u tijeku 2004. godine (vidjeti šire u točki 3.3. ovog Izvješća);
- Mada su poduzimane određene radnje od strane Ministarstva, revizija se nije mogla uvjeriti da su do 31.12.2004. godine u cijelosti raščišćeni i riješeni problemi u svezi poslovanju DKP-a Tel Aviv i Pariz iz prošlih godina (vidjeti šire u točki 3.5.1. ovog Izvješća);
- Nisu implementirane preporuke glede informacijskog sustava (vidjeti šire u točki 3.9. ovog Izvješća);
- Nije vršena cjelovita analiza žiro računa i praćena detaljna struktura stanja na pojedinim računima u DKP-ima. Ovaj nalaz revizije se ponavlja par godina, te su tijekom 2004. godine opet uočeni veliki financijski iznosi deponirani na pojedinim računima DKP-a (vidjeti šire u točki 3.2.1. ovog Izvješća);
- Nije riješeno pitanje knjiženja tečajnih razlika koje je trebalo biti poduzeto u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora.

3. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE**3.1. Sustav internih kontrola**

Tijekom 2004. godine rukovodstvo Ministarstva donijelo je odluku kojom se praktično realiziraju ranije preporuke iz naših izvješća da se interna inspekcija transformira u internu reviziju. Smatramo da je tim činom kojeg podupiremo poduzet prvi korak u pravcu uspostave pouzdanog sustava internih kontrola. Revizija smatra da Ministarstvo i dalje nije u dostatnoj mjeri razradilo i precizno definiralo sustav internih kontrola¹. Uz postojeće segmente sustava internih kontrola (koji po mišljenju revizije nisu u potpunosti integrirani i dostatni), rukovodstvo Ministarstva se izlaže velikim rizicima poslovanja i mogućnostima nastanka raznih nepravilnosti i slabosti u poslovanju (skrećemo pozornost na primjere, odnosno utvrđene slabosti u Bruxellesu, Ammanu, Buenos Airesu, te godinama neriješeno pitanje popisa sredstava i izvora sredstava itd.). Iako su pobrojani primjeri interno identificirani i rješavani, revizija skreće pozornost rukovodstvu Ministarstva na izostanak preventivnih mjera sustava internih kontrola koje su mogle pružiti preliminarne informacije prije nastanka neželjenih događaja.

¹ Sustav internih kontrola podrazumijeva skup postupaka i mjera koje poduzima rukovodstvo u cilju osiguranja točnosti i pravilnosti evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima, te efikasnost, ekonomičnost i efektivnost trošenja javnog novca kao i zaštite imovine.

Opće primjedbe na sustav internih kontrola u Ministarstvu odnose se na:

- dugogodišnje slabosti glede popisa sredstava i izvora sredstava;
- nedovoljno izgrađena, jasna i precizna pravila za nastanak značajnijih troškova Ministarstva, kao primjerice korištenje mobilnih i fiksnih telefona, reprezentacije, troškova službenih putovanja, korištenje zrakoplovnog transporta, uporabe službenih automobila, poslovnih kreditnih kartica itd.;
- slabosti u nabavama roba i usluga;
- slabosti u računovodstvenom sustavu (urednost i ažurnost dokumentacije nije na zadovoljavajućoj razini);
- slabosti u funkcioniranju DKP mreže;
- slabosti u konzularnom poslovanju;
- pitanje smještaja veleposlanika koji se vraćaju iz DKP-a ili se pripremaju za stupanje na dužnost, a koji ne žive u Sarajevu;
- nisu donesena pravila o kontroli i reviziji sukladno članku 37. Zakona o izvršenju proračuna institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2004. godinu (Sl. glasnik BiH 23/04).

Tijekom revizije smo utvrdili kako su pravila i procedure kojima se regulira poslovanje nedovoljno izgrađena, te time otežavaju rukovodstvu Ministarstva preventivno djelovanje i sprečavanje mogućih nepravilnosti. Smatramo da bi pisane procedure koje reguliraju svakodnevne postupke u svakom procesu Ministarstva i kojima se određuje kontrolna funkcija nad pojedinačnim postupcima trebale izgrađivati sustav na koji se rukovodstvo Ministarstva može osloniti i u koje se može pouzdavati pri donošenju odluka.

Tijekom razgovora sa predstavnicima Ministarstva skrenuta je pozornost da i najbolja interna pravila moraju biti dograđena aktima o personalnim zaduženjima, o kontroli nad provedbom tih pravila, tretmanu izuzetaka i prekršitelja, kontinuiranom monitoringu i osiguranju povratne informacije rukovodstvu Ministarstva o provedbi pravila sa svim posljedicama. Drugim riječima, smatramo da nije dostatno imati manje ili više izgrađeno interno pravilo, već je nužno izgraditi sustav u kojem to pravilo osigurava postizanje ciljeva rukovodstva Ministarstva. Revizija očekuje buduće aktivnosti interne revizije Ministarstva u ovom pravcu.

Nadalje, uočili smo kako procedure i pravila nisu objedinjene na jednom mjestu, sjedinjene u zbirni pregled - brošuru po određenim sektorima (primjerice pravila i procedure za poslovanje DKP mreže), kako bi se jasno i precizno znalo koja su važeća, a koja ne. Dojam revizije je da je mnogo pravila i procedura donesenih po raznim odjelima i sektorima, ali da ista nisu urađena i sortirana na sistematičan i praktičan način.

Ponovno sugeriramo rukovodstvu Ministarstva da se na svakoj razini identificiraju i evidentiraju svi značajniji procesi poslovanja u Ministarstvu. Potrebno je odrediti rizik materijalne greške za svaki analizirani poslovni proces (rizici poslovanja), te sukladno procijenjenim rizicima poslovanja kreirati takav sustav internih kontrola koji će spriječiti nastanak mogućih nepravilnosti. Smatramo kako bi bilo korisno uraditi shematske prikaze kontrolnih postupaka i osobnih zaduženja u poslovnim procesima, koji bi rukovodstvu Ministarstva osiguravali realnu kontrolu i nadzor nad primjenom internih pravila i procedura.

Ured za reviziju pored toga, rukovodstvu Ministarstva preporuča žurno poduzimanje aktivnosti na uređivanju, objedinjavanju i objavljivanju svih važećih internih pravila i procedura, sa prečišćenim tekstovima kako bi se osiguralo da uposlenici imaju lakši pristup, te osigurala pravovremena informacija za zakonito i racionalno poslovanje. Naglašavamo potrebu da se ovakav materijal učini dostupnim svim uposlenicima Ministarstva (putem Intraneta ili u štampanoj verziji), te da se kontinuirano osigurava informacija o izmjenama i dopunama.

Ured za reviziju preporuča rukovodstvu Ministarstva nastavak započetih aktivnosti na organizacijskoj transformaciji i kadrovskom jačanju Interne revizije. Posebice želimo skrenuti pozornost rukovodstvu Ministarstva na izgradnju metodologije rada Interne revizije, koja bi bila utemeljena na standardima interne revizije², kao i praksi drugih zemalja (interna revizija ministarstava vanjskih poslova drugih zemalja), te obveznom praćenju i analiziranju (minimalno jednom godišnje) usvojenih revizijskih izvješća glede preporuka i sugestija.

3.1.1. Upravljanje i rukovođenje Ministarstvom

Uvažavajući sve ključne faktore, uključujući i to da je Ministarstvo poduzelo određeni broj urgencija, revizija i dalje smatra da je nedostajući BiH zakon o vanjskim poslovima značajna prepreka za funkcioniranje Ministarstva. Smatramo da nedostatak tog zakona, na čije se usvajanje čeka godinama, otežava rukovodstvu Ministarstva da u potpunosti definira ciljeve poslovanja, definira ustrojstvo Ministarstva, način rada, utvrdi eksterne i interne faktore rizika, te uspostavi sveobuhvatan sustav internih kontrola. Iako postoje Smjernice Predsjedništva BiH za vođenja vanjske politike, zakon o vanjskim poslovima bi značajno pomogao organizacijsko-financijski ustrojstvo Ministarstva.

Nadalje, uočili smo kako nedostaju pisana pravila i kriteriji na temelju kojih Ministarstvo predlaže kandidate za diplomatska postavljenja Predsjedništvu BiH (za one slučajeve imenovanja koja su bazirana na prijedlozima Ministarstva). Mišljenja smo kako nedostatak pisanih pravila i procedura, uključujući i kriterije izbora kandidata umnogome usložnjava i čini proces imenovanja diplomata prilično netransparentnim. Svjesni da Ministarstvo ne može kontrolirati cjelokupan proces (s obzirom da Predsjedništvo BiH donosi konačnu odluku o imenovanjima), ipak skrećemo pozornost na određeni broj negativnih pojava u svezi odbijanja prijema naših diplomata. Ovo dodatno ukazuje na potrebu da se što žurnije pristupi pripremi pisanih, transparentnih pravila i kriterija uključujući i preferencijalni status koji će poslužiti Ministarstvu da pripremi kvalitetne liste kandidata Predsjedništvu BiH. Cijenimo kako bi svi jednako kvalificirani potencijalni kandidati trebali imati isti tretman u procesu diplomatskog postavljenja. Pored toga, mišljenja smo kako bi odabrane diplomate trebale obavezno proći stručno usavršavanje kroz opće i posebne programe iz područja vanjskih poslova, gdje preporučamo da se konsultiraju pozitivni primjeri iz prakse drugih zemalja.

Sugeriramo ponovno poduzimanje dodatnih nastojanja u cilju ubrzanja procedura za donošenje zakona o vanjskim poslovima BiH, kao i intenziviranje suradnje sa svim relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine koje sudjeluju u procesu usvajanja ovoga zakona. Donošenjem zakona o vanjskim poslovima jasno bi se utvrdio način vršenja vanjskih poslova, te temelj organizacije i način rada Ministarstva i diplomatskih predstavništava u inozemstvu.

Također smo mišljenja kako Ministarstvo u suradnji sa Predsjedništvom BiH treba žurno donijeti jasne pisane kriterije, na temelju kojih bi se vršili prijedlozi i imenovanja na diplomatske pozicije u DKP-ima u cilju transparentnog izbora što kvalitetnijih diplomata BiH. Mišljenja smo kako bi cjelokupni proces imenovanja diplomata trebao imati jasne pisane procedure i kreiran širok spektar kriterija, koji bi trebao biti poznat javnosti, odnosno svim kvalificiranim pojedincima, na temelju čega će se predlagati i imenovati BiH diplomate.

² Skrećemo pozornost da je misija USAID-BIH pripremila kvalitetne materijale u svezi uspostave internih kontrola i interne revizije, a misija OEES u BiH je prevela međunarodne revizijske standarde i pripremila odgovarajući priručnik. Također napominjemo da je Ministarstvo finansija i trezora pripremio odgovarajuće materijale za internu reviziju.

3.1.1.1. Gospodarska diplomacija

U okvirima gospodarske diplomacije, uočili smo određene pomake i aktivnosti u Ministarstvu u odnosu na prošlogodišnju reviziju (formiran je Odjel gospodarske diplomacije), ali smatramo da bi novoformirani Odjel za gospodarsku diplomaciju trebao dobiti nalog rukovodstva Ministarstva da pokrene izradu platforme gospodarske diplomacije.

Dakle, pored zadovoljenog početnog organizacijskog uvjeta i dalje je uočljiv ključni problem - nedostatak strategije ili drugog odgovarajućeg strateškog (opredjeljujućeg) dokumenta. Izrada takvog dokumenta umnogome zavisi od koordinacije više institucija koje se dotiču pitanja razvoja gospodarskih odnosa sa inozemstvom. Radi se o Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa sa inozemstvom, o Agenciji FIPA, Direkciji za europske integracije, Vanjskotrgovinskoj komori BiH, te o Vijeću ministara BiH u cjelini, kao i sa dijelom ovlasti Predsjedništva BiH u okvirima vanjskih poslova i međunarodnih sporazuma. Revizija smatra da bi zasebnim dokumentom tipa međuresornog protokola navedenih institucija BiH mogla biti uređena međusobna koordinacija i unaprijeđen pristup kroz sinkronizirane aktivnosti gospodarske diplomacije u inozemstvu.

Također sugeriramo razmatranje mogućih oblika suradnje DKP i VTK u početnom razdoblju, s obzirom da VTK BiH za sada nema gospodarskih predstavništava u svijetu. Revizija uvažava činjenicu da Ministarstvo ne može imati primarnu ulogu ili presudno utjecati na gospodarski razvoj BiH, ali smatramo da bi naša diplomatsko-konzularna predstavništva mogla u tom pravcu pokrenuti značajan obujam pitanja i odigrati konstruktivnu ulogu u ovom momentu kroz pokretanje navedene koordinacije u cilju pružanja servisnih usluga BiH gospodarstvu i potencijalnim inozemnim partnerima. Vršeci reviziju na licu mjesta u pojedinim DKP odredištima, uočili smo kako nema sustavnog pristupa gospodarskoj diplomaciji, nema odgovarajućih kadrovskih profila koji bi pokrivali područje gospodarske diplomacije, nego sve to umnogome ovisi od kreativnosti i poduzetnosti uposlenika u određenom DKP-u. Mišljenja smo da dijelimo stav rukovodstva Ministarstva kako bi naše diplomate u svijetu trebale pored političkog, preferirati i ekonomski angažman.

Revizija sugerira rukovodstvu Ministarstva da kod Vijeća ministara, Predsjedništva BiH i drugih mjerodavnih institucija BiH inicira sačinjavanje zajedničke strategije (opredjeljenja) za gospodarsku diplomaciju. Pored toga, ove aktivnosti bi se značajno unaprijedile zaključivanjem međuresornog protokola o koordinaciji za gospodarsku diplomaciju. Smatramo da se mogu postići definicije jasnih i preciznih ovlasti u nastupanjima prema inozemstvu, a sve u cilju ekonomičnijeg, efikasnijeg i efektnijeg nastupa u inozemstvu. Također sugeriramo da se na razini Vijeća ministara BiH, a uvažavajući navode Ministarstva da nema dovoljno osoblja kvalificiranog za gospodarsku diplomaciju, razmotri mogućnost povremenog angažiranja stručnih i poslovnih ljudi izvan Ministarstva koji bi imali kvalitetne reference za poslove gospodarske diplomacije.

3.2. Planiranje i izvršenje proračuna za 2004. godinu

Analiziranjem planiranja i izvršenja proračuna tijekom 2004. godine smo uočili kako Ministarstvo nije prekoračilo proračun u cjelini, niti je prekoračilo proračun u odnosu na proračunske linije što jasno pokazuje priložena tablica. Ostvareni ukupni rashodi Ministarstva za 2004. godinu iznosili su 36.505.962,00 KM ili 1.994.438,00 KM manje od planiranih (realizirano je 94,81 % od planiranih sredstava).

Tabelarni pregled planiranja i izvršenja proračuna Ministarstva za 2004. godinu.

Red broj	Vrsta rashoda	Prijedlog proračuna za 2004.	Odobreno proračunom 2004.	Restrukt Odlukom V.M.	Rezerva	Ukupno proračun za 2004.	Izvrš. proračuna 2004.	Index (8/7)	Index (8/3)
1	2	3	4	5		7	8	9	10
I.	Tekući izdaci	40.340.949	38.200.400			38.200.400	36.336.541	95,12	90,07
1.	Plaće uposlenih	17.902.829	16.250.000	-1.000.000		15.250.000	14.536.064	95,31	81,19
2.	Naknade troškova uposlenih	9.167.000	8.760.400	-50.000		8.710.400	8.456.349	97,08	92,24
3.	Putni troškovi	1.621.120	1.600.000	400.000		2.000.000	1.824.569	91,22	112,54
4.	Izdaci za energiju	510.000	500.000	10.000		510.000	481.510	94,41	94,41
5.	Izdaci za komunalne usluge	2.250.000	2.250.000	300.000		2.550.000	2.526.645	99,08	112,29
6.	Nabava materijala	870.000	820.000	-30.000		790.000	556.040	70,38	63,91
7.	Izdaci za usl. prijevoza i goriva	580.000	580.000	250.000		830.000	736.016	88,67	126,89
8.	Unajmljivanje imov. i opreme	3.630.000	3.630.000	150.000		3.780.000	3.709.947	98,14	102,20
9.	Izdaci za tekuće održavanje	860.000	860.000			860.000	842.090	97,91	97,91
10.	Izdaci za osiguranje	600.000	600.000			600.000	513.428	85,57	85,57
11.	Ugovorene usluge	2.350.000	2.350.000	-30.000		2.320.000	2.153.883	92,83	91,65
II.	Tekući grantovi	0	0			0	0	0	0
III.	Kapitalni izdaci	5.682.000	0			174.166	169.421	97,27	2,98
IV.	Programi posebne namjene	390.000	160.000			169.000	165.047	97,66	42,31
1.	SEECIP	290.000	110.000		+9.000	119.000	118.148	99,28	40,74
2.	Konf. Zem.Eur i sr. Azije o djeci	100.000	50.000			50.000	46.899	93,79	46,89
V.	SVE UKUPNO (I - IV)	46.412.949	38.360.400			38.500.400	36.505.962.	94,81	78,65
	Broj uposlenih		448			448	434	96,87	

Želimo ipak skrenuti pozornost na određene slabosti koje smo uočili prigodom revidiranja procesa planiranja i trošenja usvojenog proračuna po pojedinim DKP odredištima. Iz priložene je tablice vidljivo kako je dolazilo do manjih prekoračenja, ili neispunjavanja finansijskim planom predviđenih troškova. Problem na koji želimo skrenuti pozornost su slabosti u praćenju i analiziranju finansijskog plana po pojedinim DKP-ima. Mišljenja smo kako je procesu praćenja i analiziranja finansijskih planova potrebno posvetiti mnogo više pozornosti nego što se to radi sada, a sve u cilju ekonomičnog i transparentnog raspolaganja novčanim sredstvima. Posebice naglašavamo potrebu analiziranja sustava doznačavanja mjesečnih iznosa potrebnih finansijskih sredstava DKP – ima, odnosno visine istih, te utvrđivanja stvarnih potreba DKP-a uz prethodnu analizu trenutnog stanja na računima, dakle i na pitanje raspolaganja finansijskim sredstvima koja se nalaze na računima. Prigodom određivanja iznosa dotacija nužno je analizirati i uzeti u obzir i druge izvore prihoda koje DKP ostvaruju, te na temelju svih elemenata odrediti potrebne iznose dotacija.

Pregled planiranog i realiziranog proračuna za pojedine DKP destinacije:

Red Br.	Naziv DKP-a	Planiran proračun	Ostvaren proračun	Index (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Ottawa	432.287	458.551	106
2.	Jakarta	242.426	259.809	107
3.	Milano	481.124	501.783	104
4.	Bruxelles - veleposlanstvo	368.475	401.499	108
5.	Islamabad	149.338	160.381	107
6.	Abu Dabi	255.337	200.628	78

Revizija posebno naglašava kako prigodom planiranja proračuna treba uzeti u obzir planske zadatke koje Ministarstvo ili pojedini DKP trebaju realizirati, kao i stvarne potrebne troškove, te iste uskladiti sa odobrenim finansijskim sredstvima, kako na razini Ministarstva tako i po pojedinim DKP – ima.

Nadalje je nužno permanentno pratiti i analizirati usvojeni finansijski plan, pratiti stanja na računima i analizirati stvarne finansijske iznose potrebne za mjesečne dotacije, kako bi na računima imali potreban iznos za normalno funkcioniranje DKP, a ne da imamo značajna sredstava na pojedinim DKP odredištima.

3.2.1. Novčana sredstva – višak sredstava

Tijekom revizije je utvrđeno kako se u pojedinim DKP-ima na kraju godine nalaze značajni iznosi akumuliranih novčanih sredstava (primjerice Bruxelles – misija 97.496,59 EUR, New York – misija 123.525,33 USD, Bonn 60.664,25 EUR, Ryad 25.000 USD, Stuttgart 78.012,91 EUR, Zagreb 34.478,56 EUR; svi podaci uzeti iz godišnjeg popisa), bilo da ona potječu iz viška prihoda - dotacija nad rashodima koja nisu vraćena Ministarstvu financija i trezora na kraju poslovne godine ili se radi o zadržavanju naplaćenih konzularnih pristojbi ili drugi vidova prihoda koji se ne vraćaju redovito na JRT. Skrećemo pozornost rukovodstvu Ministarstva na sustav doznačavanja novčanih sredstava u DKP odredišta. Doznačavanje po mišljenju revizije nije popraćeno odgovarajućim preciznim planiranjem i posebice analiziranjem stvarnih potreba DKP mreže za novčanim sredstvima. Mišljenja smo kako se u sjedištu Ministarstva ne provodi kvalitetno planiranje i analiza utroška sredstava, koje po nama jednim dijelom onemogućuje neuredno i neažurno računovodstvo, ali i nedovoljan broj izvršitelja na ovim poslovima. Sugeriramo menadžmentu Ministarstva da razmotri činjenicu kako su i na početku 2004. godine zabilježena značajna sredstva kod pojedinih DKP-a (primjerice Istanbul 322.061,68 KM, Bruxelles – misija 111.829,72 EUR, New York – misija 87.073,55 USD). Pored potrebe analiziranja uzroka i razloga značajnog akumuliranja i zadržavanja javnih sredstava, menadžmentu Ministarstva se skreće pozornost na zakonske obveze povrata viška sredstva na proračunski račun Ministarstva (u 2005. godini nismo evidentirali povrat sredstava na račun JRT izuzev što su određene dotacije umanjene). U slučaju da je nužno imati određeni iznos rezervnih financijskih sredstva za operativno poslovanje (u slučaju potrebe izvršiti odgovarajuće analize), sugeriramo ponovno rukovodstvu Ministarstva donošenje strogih, jasnih i preciznih pravila o potrebnim i dopuštenim rezervnim iznosima, a sve što je preko dopuštenog limita obvezno staviti na raspolaganje Ministarstvu financija i trezora. Kada su u pitanju pravila i procedure blagajničkog poslovanja uočili smo kako i ona nisu u cijelosti zadovoljavajuća, a posebice u onim DKP gdje se većina financijskog poslovanja odvija preko blagajne (primjer Rima). Također, nismo se uvjerali da postoje pravila i procedure za uporabu poslovnih financijskih kartica, što je po mišljenju revizije nedopustivo.

Ured za reviziju sugerira rukovodstvu Ministarstva obvezno sačinjavanje analize svih značajnijih stanja na žiro računima u DKP mreži u cilju utvrđivanja strukture novca - izvori i razloga zadržavanja relativno velikih iznosa novca na računima. Posebice se skreće pozornost na preispitivanje sustava doznačavanja sredstava DKP-ima bez prethodnog plana i izvršene detaljne analize stvarnih potreba za određenih mjesec. Sustav internih kontrola obvezno podići na višu razinu i pooštriti financijsku disciplinu u poslovanju DKP-a, te sačiniti jasne i precizne ovlasti za uporabu poslovnih kartica .

Mišljenja smo kako višak novca na računima DKP mreže jednim dijelom generira probleme nabava bez suglasnosti sjedišta Ministarstva i drugih vidova nenamjenske potrošnje.

3.3. Rashodi

Revidiranjem značajnijih kategorija rashoda - troškova uočili smo određene propuste i nedostatke, posebice u sustavu internih kontrola koji reguliraju potrošnju kako roba tako i usluga. Revizija je posebnu pozornost obratila na kategoriju značajnijih troškova, koji su iskazani u sljedećem pregledu na razini cijelog Ministarstva:

PREGLED OSTVARENIH ZNAČAJNIJIH TROŠKOVA MINISTARSTVA U 2004. GODINI

NAZIV TROŠKA	IZNOS
- Usluge reprezentacije	868.909,27
- Naknade troškova smještaja-zakup stanova	5.000.861,16
- Unajmljivanje prostora i rezidencija	3.392.382,41
- Usluge materijala i popravaka vozila	412.690,23
- Putni troškovi	1.824.568,70
- Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	1.970.347,85

Usluge reprezentacije

U 2004. rashodi za usluge reprezentacije iznosili su 868.909,27 KM. Analiziranjem i revidiranjem troškova reprezentacije uočili smo kako ovi troškovi nisu regulirani dovoljno jasno i precizno. Nema preciznih kriterija u kojim se prigodama mogu koristiti javna sredstva za reprezentaciju, do koje razine po korisniku i po kojoj razini gostiju i poslovnih partnera. Nisu definirani kriteriji za davanje ovlasti, nisu definirani uvjeti za kupnju i primanje darova, a posebno nisu sustavno definirani uvjeti za izvješćivanje o korištenoj reprezentaciji (mjesto, prigoda, vrijeme, nositelj ovlasti, povod – razlozi, popis gostiju, uključujući izuzeća za slučajeve koje odredi Ministarstvo, specifikacija računa, poštivanje ograničenja, broj ljudi iz Ministarstva koji može prisustvovati organiziranim večerama ili drugim poslovnim gozbama, itd.). Revizija smatra kako je detaljno izvješće o izvršenoj reprezentaciji (uključujući sve gore pobrojane elemente) ključni element u namjenskom i racionalnom trošenju javnih sredstava.

Ministarstvo je sačinilo Instrukciju o reprezentaciji koja samo djelomično regulira pobrojana pitanja. Pored toga što se menadžmentu sugerira dogradnja ovog internog pravila sa ugrađivanjem gore pobrojanih elemenata, skreće se pozornost i na njegovu nedosljednu primjenu tijekom 2004. godine. Unutar testiranog uzorka zamijećeno je kako se ne navodi u svim slučajevima svrha reprezentacije, te da nedostaju spiskovi gostiju i drugi elementi. Stoga revizija nije u svim slučajevima u okvirima testiranog uzorka mogla utvrditi namjensku potrošnju sredstava (izvješća o izvršenoj reprezentaciji su dosta štura, nepotpuna).

Ured za reviziju sugerira Ministarstvu donošenje jasnih i preciznih pravila i procedura o troškovima reprezentacije sa gore pobrojanim elementima. Poseban se akcent stavlja na izvješće o izvršenoj reprezentaciji koje predstavlja dokumentarni trag o namjenskoj potrošnji javnog novca u ove svrhe, a istovremeno kojim se dokazuje transparentna i dosljedna primjena usvojenih pravila i procedura. Uvažavajući specifičnost poslovanja Ministarstva, nužno je identificirati i opisati izuzeća od uobičajenog pravila o korištenju reprezentacije, što bi trebalo biti obuhvaćeno zasebnim poglavljem ovog pravila i procedura, uključujući i kontrolne postupke za te slučajeve.

Unajmljivanje rezidencija i zakupa stanova

Tijekom revizije smo uočili kako sustav internih kontrola koji regulira ovo područje nije jasno i precizno regulirao sve pojedinosti oko unajmljivanja prostora i rezidencija, kao i zakupa stanova za potrebe Ministarstva i DKP mreže, odnosno smještaja BiH diplomata u inozemstvu. Zatečeno pravilo koje je bilo važeće tijekom 2004. godine nije u potpunosti rješavalo ovo složeno pitanje i visinu troškova (ukupni finansijski troškovi iznose 8.393.243,57 KM). Prema našem mišljenju pitanje rezidencija i stanova zahtijeva sustavno rješenje i složeniji pristup upravo zbog navedene visine godišnjih troškova. Višegodišnja nedostatnost internih pravila i procedura umnogome usložnjava problem smještaja diplomatskog osoblja i otežava rukovodstvu Ministarstva racionalno upravljanje sredstvima namijenjenim za ove svrhe.

Revizija sugerira žurno donošenje internih akata koji bi jasno i precizno regulirali smještaj diplomatskog osoblja u inozemstvu (uzimajući u obzir širok opseg kriterija i iskustava stečenih u dosadašnjoj praksi), a u cilju što racionalnije potrošnje ove kategorije rashoda³.

Nadalje sugeriramo razmatranje i pokretanje ponovne inicijative prema Vijeću ministara i Ministarstvu financija i trezora glede kupnje nekretnina tj. vlastitih smještajnih objekata ili gradnje istih (veleposlanstava, rezidencije i stanova) u značajnijim svjetskim destinacijama, a sve u cilju što racionalnijeg poslovanja i ekonomičnijeg trošenja javnog novca (bilo bi korisno sačiniti odgovarajuće analize, programe opravdanosti takvih ulaganja i prezentirati ih odgovarajućim institucijama BiH).

Usluge materijala i popravaka vozila – korištenje službenih vozila

Sustav internih kontrola kojim se regulira uporaba službenih automobila u Ministarstvu nije jasno i precizno definiran (pravilo postoji, ali smatramo da nedostavno regulira ovo područje). Ističemo da je teško precizno pratiti troškove službenih automobila (uključujući i pitanje sigurnosti, odnosno opasnosti od otuđenja), s obzirom da su službeni automobili odobreni određenim uposlenicima da njima raspolažu 24 sata na dan. Revizijom smo uočili kako su putni nalozi o uporabi službenih automobila kojim se vodi evidencija o potrošnji goriva i pređenim kilometrima, dosta neuredni i neažurni.

Rashodi za nabavu materijala i popravke vozila za 2004. godinu su izvršeni u ukupnom iznosu od 412.690,23 KM. Uočili smo kako je za ove usluge korišten servis AC Quattro (za usluge u tijeku 2004. godine plaćeno je u iznosu od 103.205,29 KM), a ne BIHAMK koji izabran putem Povjerenstva kojeg je uspostavilo Vijeće ministara. Analizirajući razloge došli smo do objašnjenja da je AC Quattro ovlašten servis za razliku od BIHAMK-a koji nije osposobljen za takvu vrstu posla i nije ovlašten servis. Ovaj je razlog po mišljenu revizije možda i valjan, ali ipak smatramo kako bi Ministarstvo trebalo obvezno raspisati javni oglas za servisiranje i održavanje svoga voznog parka sukladno Zakonu o javnim nabavama.

Ured za reviziju preporuča rukovodstvu Ministarstva kreiranje i donošenja takvog sustava internih kontrola koji će osigurati racionalnu, ekonomičnu i transparentnu uporabu službenih automobila, sa obveznom urednom evidencijom putnih naloga iz kojih bi se jasno vidjele relacije, pređeni kilometri i potrošnja goriva. Sustav internih kontrola kojim se regulira uporaba službenih automobila je posebno značajan ako se u obzir uzme da Ministarstvo raspolaže sa približno 100 službenih automobila.

Putni troškovi

Rashodi za službena putovanja tijekom 2004. godine realizirani su u iznosu od 1.824.568,70 KM. Revidiranjem ove vrste troškova smo uočili kako uz pojedine putne naloge nisu priložena izvješća o službenom putovanju. Vrlo često nedostaju pozivi za službeni put u inozemstvo iz kojih bi se jasno vidjelo u kojem obujmu organizator snosi troškove službenog putovanja.

Revidirajući putne troškove uočili smo da postojećim Pravilnikom o plaćama i naknadama uposlenih u DKP mreži nisu precizno definirane neke naknade (npr. povratak sa službe iz DKP), pa ima slučajeva da su troškovi iste vrsta prijevoza za istu destinaciju skoro dvostruko veći. Istim pravilnikom nisu regulirane isplate u slučaju slanja službenika na ispomoć u DKP (vrsta naknade i njena visina). U takvim se slučajevima stoga izdaju putni nalozi na mjesec i duže, te se temeljem istih isplaćuju i dnevnice.

³ Prema saznanjima revizije, neke zemlje su ovu problematiku regulirale čak i zakonskim aktima.

Ostale uočene nepravilnosti:

- Nalozi se ne pravdaju u rokovima određenim Odlukom Vijeća ministara;
- Na teret izdataka tekuće godine knjiženi su i izdaci po nalogima iz ranijih godina (pa čak i iz 2000. i 2001.godine) ;
- Dešava se da se nalozi izdaju retroaktivno za putovanja koja su već izvršena (npr. nalozi izdati 31.08. za putovanja koja su bila 18.08., 20.08. i 23.08. 2004;
- Uz putne naloge kojim se dopušta uporaba službenih auta nisu priložene evidencije o pređenim kilometrima. Ponekad su uz naloge priloženi računi za gorivo koji po datumima ne odgovaraju razdoblju trajanja službenog putovanja;
- U određenom broju slučajeva su isplaćivani troškovi smještaja iako je na nalogu navedeno da ih Ministarstvo ne snosi, kao i isplata smještaja po računima koji vremenski ne odgovaraju izdanom putnom nalogu (nalog izdat za kolovoz, a računi iz srpnja) što ukazuje na mnoge slabosti internih kontrola.

Ured za reviziju preporuča obvezno analiziranje svih uočenih nepravilnosti kao i opravdanost ovolikih putnih troškova. Smatramo kako sustav internih kontrola nije zadovoljavajući koji regulira ovu problematiku i da je isti potrebno žurno doraditi, a posebice naglašavamo dosljednu primjenu usvojenih pravila i procedura.

Ovom prigodom želim skrenuti pozornost rukovodstvu Ministarstva na sačinjavanje planova putovanja i njihovu dinamiku kao i obvezu najave svih putovanja Odjelu za financije kako bi isti mogao izvršiti osiguranje novčanih sredstava. Dosadašnja praksa se nije temeljila na ovim načelima, te je dolazilo do određenih poteškoća i problema u realizaciji službenih putovanja. U cilju nadilaženja spomenutih problema sugeriramo obvezno planiranje službenih putovanja i najavljivanja Odjelu za financije, minimum sedam dana prije službenog putovanja (osim u nekim izuzetnim slučajevima, koja također treba regulirati). Ovakvim načinom rada bi se po mišljenju revizije doprinijelo ekonomičnijem poslovanju i izbjegli mnogi problemi glede organiziranja službenog puta.

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga

Rashodi za telefonske i poštanske usluga izvršene su u iznosu 1.970.347,85 KM. Činjenica je kako se ovako visoki troškovi mogu dijelom pravdati prirodom posla Ministarstva i disperziji DKP mreže. Tijekom revizije uočili smo kako utvrđena ograničenja se nisu primjenjivala na mjesečnoj razini nego na godišnjoj razini što je umnogome otežavalo efikasnu racionalizaciju i efikasnu naplatu određenog prekoračenja, tako smo zabilježili slučajeve gdje se nije moglo odmah naplatiti cjelokupno prekoračenje nego se prišlo rješenju internog kreditiranja tj. otplate prekoračenja na određeni broj rata (radi se o manjem broju slučajeva).

Ured za reviziju ponovno sugerira razmatranje mjera racionalizacije i štednje. Preporučamo razmatranje mogućnosti reguliranja troškova telefona preko telefonskih centrala (koje pružaju mnoge opcije i mogućnosti) ili drugih vidova racionalnijeg korištenja kao npr. sustavom IP telefonije. Također sugeriramo iznalaženje efikasnijih metoda ograničenja uporaba telefona kako fiksnih tako i mobilnih i obvezne naplate prekoračenja na mjesečnoj razini kako ne bi ponovno došli u situaciju nemogućnosti naplate od pojedinih korisnika na kraju godine.

3.4. Nabave u 2004. godini

Tijekom revizije smo zamijetili kako nisu dosljedno primjenjivane zakonske procedure i interna pravila i to prigodom sljedećih nabava :

- nabava kompjuterske opreme za potrebe SEECp-a u iznosu od 34.166,00 KM izvršena je iz sredstava drugog programa posebnih namjena (Konferencija zemalja Europe i Srednje Azije o djeci). S obzirom da se program ne prati kroz analitički plan rashoda, nismo se mogli uvjeriti da je rashod zaista i planiran;
- kod nabave putničkog vozila marke Audi A6 ugovor o kupnji je zaključen 24.12.2004.godine, odnosno prije dostavljanja obavještenja Službe za zajedničke poslove institucija BiH o izboru najpovoljnijeg ponuđača za nabavu putničkih vozila (Obavještenje dostavljeno 10.01.2005. godine);
- nabava kapitalnih sredstava u nekim DKP-ima vršena je bez suglasnosti sjedišta (Bruxelles, Amman, Kopenhagen, Tel Aviv, Bern, Pariz) a postoji i praksa naknadnog davanja suglasnosti za već izvršene nabave (Atena);
- uočili smo da u DKP-ima postoje slučajevi iznajmljivanja automobila bez potrebne suglasnosti sjedišta (Bruxelles) kao i zaključivanje ugovora o zakupu - lizingu automobila koji se razlikuje od dobivene suglasnosti iz sjedišta.

Uočili smo kako proces nabave nije organizacijski riješen tj. nema osobe zadužene za proces nabave na razini Ministarstva koja bi koordinirala aktivnosti između sjedišta Ministarstva i DKP mreže.

Ured za reviziju sugerira dosljedno poštivanje zakonskih procedura koje reguliraju područje nabava kao i internih pravila i procedura koje govore o potrebnoj suglasnosti sjedišta Ministarstva glede nabava, te principijelnu primjenu usvojenih pravila i procedura.

Također sugeriramo razmatranje mogućnosti ustrojavanja Odjela za nabave s obzirom na njihovu značajnost, veličinu i dislociranost Ministarstva kao i izuzetno osjetljivo područje potrošnje javnog novca.

3.5. Popis sredstava i izvora sredstava

Revidirajući izvršeni popis sredstava⁴ i izvora sredstava za 2004., utvrdili smo ponovno kako isti nije urađen cjelovito sukladno računovodstvenim standardima. Uočili smo brojne propuste koji su učinjeni tijekom popisa u 2004. godini, kako slijedi:

- Godišnji elaborat o izvršenom popisu je usvojen od strane rukovodstva Ministarstva poslije sačinjavanja finansijskih izvješća, što ukazuje na neusklađenost stvarnog i knjigovodstvenog stanja, a što je upravo svrha popisa sredstava i izvora sredstava;
- Nije u potpunosti usklađeno stanje po popisnim listama s knjigovodstvenim stanjem stalne imovine, te nije evidentirano u poslovnim knjigama prije sastavljanja godišnjih finansijskih izvješća;
- Godišnji popis imovine nije obavljen u propisanom roku;
- Nisu izvršene odgovarajuće kvalitetne pripreme koje prethode popisu (računovodstvene pripreme, pripreme na terenu itd.) koje bi olakšale rad povjerenstvima;
- Evidencijske liste što su ih dobila povjerenstva za popis nisu u potpunosti ažurirane
- Nije u cijelosti izvršen popis obveza i potraživanja;

⁴ Svrha popisa jeste da se na temelju stvarnog stanja uskladi knjigovodstveno stanje sredstava i njihovih izvora, knjiženjem razlika, odnosno viškova i manjkova i tako osiguraju realni podaci u računovodstvenim iskazima godišnjeg obračuna. Popis doprinosi da u godišnjim finansijskim izvješćima bude iskazan istinit i fer pregled sredstava, obveza i potraživanja pod uvjetom da se isti uradi sukladno propisima, što po mišljenju Ureda za reviziju nije bio slučaj sa izvršenim popisom za 2004. godinu u Ministarstvu.

- Nisu utvrđeni viškovi i manjkovi sredstava, niti njihovo knjiženje;
- Nisu donesene odluke o rashodovanju sredstava i stavljanje van uporabe
- Nije okončano usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, utvrđenim popisom u Ministarstvu i diplomatsko-konzularnim predstavništvima.
- Vrijednost stalnih sredstava u Glavnoj knjizi nije usklađena sa vrijednošću iz pomoćnih evidencija stalnih sredstava;
- Potraživanja po isplaćenim akontacijama i zaduženja na osobnim kontima su popisana prema knjigovodstvenom stanju bez specifikacije na koga se točno odnose i iz kojeg su razdoblja;
- Dosta neuredna i neažurna evidencija stalnih sredstava u DKP mreži itd.

Pored pobrojanih nedostataka, ističemo najznačajnije probleme koji su se javili tijekom popisa:

- Zabilježeno je značajno neslaganje zatečenih popisnih (inventurnih) brojeva;
- Nisu raščišćeni interni finansijski odnosi, što je značajno otežavalo izvršenje popisa;
- Uočena su brojna neslaganja knjigovodstvenog i stvarnog stanja;
- Pojavljivanje viška stalnih sredstava koja su nabavljena bez suglasnosti sjedišta Ministarstva;
- Vođenje u evidencijama rashodovanih stalnih sredstava ili problemi sa doniranim sredstvima kojih nema u knjigama;
- Dva veleposlanstva nisu uopće dostavila popisne liste centralnom popisnom povjerenstvu;
- Nisu uredno evidentirana sredstva u Bruxellesu i Washingtonu tj. nisu raščlanjena niti je točno evidentirano što kome pripada;
- Popis umjetničkih slika i procjena vrijednosti nije u cijelosti izvršena;
- Neriješeno pitanje otpisa, kome po mišljenju revizije treba posvetiti posebnu pozornost itd.

Ured za reviziju ponovno⁵ sugerira Ministarstvu sačinjavanje izvanrednog popisa tijekom 2005. godine ili nastavak započetih aktivnosti na popisu, s obzirom da popis u 2004. godini nije urađen cjelovito i sveobuhvatno, sukladno zakonskim propisima.

Ističemo kako su tijekom 2004. godine učinjene određene aktivnosti vezane za popis imovine i sredstava. Revizija ove aktivnosti podržava, ali smatramo kako to nije dovoljno i kako treba nastaviti sa kontinuiranim popisom. Uбудuće preporučamo izvršavanje popisa imovine, obveza i potraživanja u propisanim rokovima, te ažuriranje rezultata obavljenih popisa u ranijim razdobljima u knjigovodstvenim evidencijama Ministarstva. Također sugeriramo sačinjavanje reversa kako bi se točno znalo što tko duži i da se permanentno ažuriraju prigodom promjena.

⁵ Vidjeti izvješća o reviziji za 2000., 2001., 2002. i 2003. godinu; preporuke vezane za popis imovine tih izvješća (<http://www.revizija.gov.ba>).

3.5.1. Potraživanja od uposlenika

Ovo pitanje se ponavlja već duži niz godina. Ministarstvo je u proteklom periodu poduzelo određeni obujam aktivnosti. Ipak, revizijom financijskog poslovanja Ministarstva za 2004. godinu uočili smo kako i dalje postoje problemi glede potraživanja od uposlenika i da su prilično izraženi i evidentni. Moramo istaći činjenicu kako ova problematika nije urađena u okviru redovitog popisa sredstava i izvora sredstava za 2004. godinu, što je po mišljenju revizije bila obveza Ministarstva. Nadalje smo utvrdili kako je rukovodstvo Ministarstva ipak poduzelo određene aktivnosti u pravcu utvrđivanja financijskih potraživanja od uposlenih, koja ukupno iznose 199.864,47 KM na dan 31.12. 2004. godine (podatak preuzet iz analize koju je sačinilo Ministarstvo). Analizirajući sačinjeni pregled smo uočili kako su evidentna dosta visoka financijska potraživanja od bivšeg veleposlanika u Tel Avivu u iznosu od 60.172,52 KM, bivšeg veleposlanika u Parizu u iznosu od 33.089,31 KM, kao i sadašnjeg u iznosu od 17.727,62 KM, veleposlanika u Bruxellesu u iznosu od 13.882,29 KM, veleposlanika u Washingtonu u iznosu od 14.530,24 KM, veleposlanika u Kopenhagenu u iznosu od 5.287,95 KM itd. Nadalje istražujući uzroke i razloge ovolikih potraživanja od uposlenih, utvrdili smo kako se uglavnom radi o neodgovornom ponašanju odgovornih osoba, izvršenim nabavama bez prethodne suglasnosti sjedišta Ministarstva i drugim nepoštivanjima internih pravila i procedura.

Ured za reviziju je mišljenja kako su ovakve financijske aktivnosti nedopustive i ukazuju na mnoge slabosti u sustavu internih kontrola za koje je odgovorno rukovodstvo Ministarstva. Rukovodstvo Ministarstva treba obvezno žurno poduzeti energičnije aktivnosti u cilju sređivanja financijske discipline odgovornih osoba u DKP mreži i obveznog naplaćivanja opravdanih potraživanja od odgovornih osoba.

3.6. Računovodstvene evidencije – urednost i ažurnost

Tijekom 2004. godine utvrdili smo kako se Ministarstvo i dalje sučeljava sa problemima neažurnog računovodstva, što u dobroj mjeri ograničava djelovanje sustava internih kontrola Ministarstva. Ministarstvo je uložilo dosta truda da riješi ranije preporuke revizije, što pozdravljamo i uvažavamo, međutim ponovo želimo naglasiti da su u neurednom i neažurnom računovodstvu rizici poslovanja značajno povećavaju. U takvim okolnostima, rukovodstvo Ministarstva nije u mogućnosti poduzimati pravovremene, odgovarajuće mjere kako bi preventivno spriječilo određene nepravilnosti ili poduzelo konkretne mjere u slučaju nastanka nepravilnosti. Određeni broj slučajeva neažurne i neuredne računovodstvene dokumentacije dijelom je rezultat nerasčišćenih internih financijskih odnosa iz prošlih godina.

Nerasčišćeni interni financijski odnosi⁶, zajedno sa neurednom i neažurnom računovodstvenom evidencijom ostvaraju značajnu mogućnost nezakonitog korištenja javnih sredstava. S toga, preporučamo rukovodstvu da ovom problemu neizostavno i dalje posveti punu pozornost i sustavan pristup; da donese konkretne planove za realizaciju; da zaduži osoblje i angažira odgovarajuće resurse na način koji potvrđuje permanentan aktivan odnos prema ovom problemu (uočili smo određene aktivnosti u pravcu rješavanja spomenutih problema, ali smatramo kako ih treba intenzivirati u narednom razdoblju).

Pod neažurnom financijsko – računovodstvenom evidencijom, između ostalog, mislimo na sljedeće značajnije pokazatelje i brojne nerasčišćene bilančne pozicije⁷:

⁶ Nerasčišćeni interni financijski odnosi se javljaju kao rezultat potraživanja i obveza između sjedišta Ministarstva i DKP mreže.

⁷ Podaci uzeti iz Glavne knjige Ministarstva.

- neriješeni interni finansijski odnosi⁸ koji se ogledaju sa stanjima zatečenim na kontima 1613 - Potraživanja od organa (u iznosu od 1.454.682,51 KM) i kontima 3613 - Obveze unutar organa (u iznosu od 1.093.881,42 KM).
- pozicija - Ostala potraživanja u iznosu od 891.357,13 KM;
- neraščišćene akontacije za službeni put, sa iznosom od 247.781,75 KM zatečene su na kontu 131311 (moramo istaći kako su po ovom pitanju učinjeni određeni pomaci i dio potraživanja je naplaćen). Sugeriramo obvezu nastavka započetih aktivnosti na sređivanju stanja na ovome kontu, kao i da se za neopravdane akontacije obvezno trebaju teretiti odgovorne osobe);
- na prijelaznom računu zatečen je iznos od 607.461,36 KM i prelazni devizni račun u iznosu od 521.973,15 KM iako je taj račun na kraju godine trebao imati stanje nula (potrebno je analizirati stanja i razloge neraščišćivanja);
- zatečeno je stanje na kontu 5911 - Neraspoređeni višak prihoda sa iznosom od 1.364.096,69 KM, koje također nije raščišćeno prema pozicijama koje korespondiraju sa ovim kontom, itd.
- primjeri neurednosti i neažurnosti u DKP destinacijama (Berlin, Amman, Tel Aviv, Istanbul, Tokyo, Stockholm)

Jedan od razloga za neažurno računovodstvo po mišljenju revizije leži u činjenici kako u DKP-ima se ne vrši sravnjenje stvarnog stanja sa stanjem u Glavnoj knjizi, jer računopolagači u DKP-ima nemaju uvid u stanje Glavne knjige.

Ured za reviziju preporuča rukovodstvu Ministarstvo žurno rješavanje problema neažurnosti računovodstva. Nadalje, sugeriramo raščišćavanje pobrojanih bilančnih pozicija kako bi Ministarstvo u narednom razdoblju konačno došlo u stanje urednog i ažurnog računovodstva, te na temelju takvih računovodstvenih informacija bilo u stanju poduzimati pravovremene aktivnosti u cilju sprečavanja preventivnih nepravilnosti.

Skrećemo ponovno pozornost rukovodstvu Ministarstva na visoke rizike poslovanja i na mogućnost nezakonitog korištenja javnog novca u neraščišćenim bilančnim pozicijama.

3.7. Konzularno poslovanje

Analiziranjem sustava internih kontrola koji reguliraju područje konzularnog poslovanja oko izdavanja viza, uočili smo kako isti nije zadovoljavajući i ne pruža uvjerenje da će ubuduće preventivno spriječiti sve moguće propuste i slabosti koje su se dešavali tijekom 2004. godine (u tijeku 2004. godine zabilježeni ozbiljni propusti i nedostaci konzularnog poslovanja u Bruxellesu, Ammanu i Buenos Airesu). Skrećemo pozornost rukovodstvu Ministarstva na značajnost jačanja sustava internih kontrola koji regulira ovo područje, kao i na educiranje osoblja koje radi na tim poslovima (uočeno je kako mnogo uposlenih, koje radi na konzularnim poslovima nije prošlo odgovarajuću edukaciju i da ima neodgovarajuću stručnu spremu). Pored važnosti za donošenjem jasnih i preciznih instrukcija za cjelokupni proces poslovanja sa vizama, nužno je osigurati i dosljednu primjenu donesenih pravila i procedura (imamo primjer DKP-a u Buenos Airesa koji su izdavali vize za građane Dominikanske Republike bez poštivanja propisanih pravila i procedura).

Nadalje Ministarstvu nedostaju procedure i postupci kojim bi se osigurale redovite usporedbe - sravnjenje zaduženih vrijednosnica sa finansijskim stanjem prikupljenih sredstava tim temeljem. Spomenuti postupak je potrebno sprovesti na razini svakog DKP-a koji vrši te poslove, kao i na razini Ministarstva (najmanje jednom godišnje).

⁸ Isti problemi se javljaju i u revidiranim DKP-ima i opisani su u 3. poglavlju ovog Izvješća.

Također, jedna vrlo bitna činjenica glede konzularnog poslovanja je kako se ne vrši godišnji popis stikera za vize na zalihi koje se nalaze u DKP-ima od strane neovisnog povjerenstva. Smatramo je nužno izvršiti godišnji popis bjanko stikera i izvršiti odgovarajuće provjere i savršenja, kao jednu dodatnu kontrolnu funkciju u sustavu poslovanja sa vizama.

Ured za reviziju podržava i sugerira dalji razvoj novog sustava elektronske obrade zahtjeva za izdavanjem viza, koji je počeo funkcionirati od 01.11.2004. godine. Uvođenjem novog elektronskog sustava izdavanja viza, po mišljenju revizije, treba dodatno raditi na jačanju sustava internih kontrola i educiranosti uposlenih koji rade na tim poslovima.

3.7.1. Prikupljanje, evidentiranje i transfer naplaćenih konzularnih usluga

Na temelju pružanja konzularnih usluga tijekom 2004. godine prikupljeno je 11.923.402,00 KM, što predstavlja značajan prihod institucija BiH. Analizom manjeg broja DKP destinacija (Stockholm, Milano, Kopenhagen, Washington, Beč, Bruxelles, Berlin, Zagreb i Istanbul) uočili smo pojavu zadržavanja prikupljenih pristojbi od pružanja konzularnih usluga ili nedosljednosti u poštivanju Naputka o načinu pružanja administrativnih pristojbi na temelju naplaćenih konzularnih usluga koja govori o obveznom 15 dnevnom transferiranju prikupljenih konzularnih pristojbi. Također je činjenica kako se pristojbe prikupljaju na redovitom računu koji služi za tekuće poslovanje, po mišljenju revizije, i to je jedan od otežavajući element, da se točno razdvoji tekuće financijsko poslovanje od sredstava koji se prikupljaju naplatom konzularnih usluga. Smatramo kako bi bilo korisno i jednostavnije funkcionirati i pratiti naplatu, a posebice transfer pristojbi ako bi se računi razdvojili i imali zasebni računi za pristojbe.

Dodatno, naglašavamo da je po mišljenju revizije nužno razmotriti poboljšanje suradnje u Odjelu za konzularne poslove i Odjelu za financije u smislu bolje povezanosti ta dva odjela, te povećanja učinkovitosti i racionaliziranja ustrojstva koji će omogućiti redovito savršenje spomenutog materijalnog i financijskog stanja putnih isprava i drugih vrijednosnica. Dojam je revizije kako se jednostavno ne zna, tko bi trebao da radi te poslove.

Da bi se izvršilo savršenje broja i vrsta izvršenih konzularnih usluga sa financijskim stanjem, prihode treba analitički razvrstati u suradnji s Ministarstvom financija i trezora, s obzirom kako se sve uplate vrše na Jedinstveni račun trezora (JRT).

U cilju rješavanja ovog problema sugeriramo Ministarstvu da zajedno sa Ministarstvom financija i trezora razmotri mogućnost razdvajanja računa za konzularne pristojbe bar u DKP koji prikupljaju većinu konzularnih pristojbi i napravi automatizam da sredstva se izravno uplaćuju na JRT. Mišljenja smo kako bi ovakav način rada u mnogome smanjio rizik mogućeg zadržavanja ili bili kakvih drugih nepravilnosti glede zadržavanja naplaćenih konzularnih pristojbi.

Ured za reviziju ponovno preporuča izradu godišnjeg zapisnika o savršenju naturalne i financijske vrijednosne evidencije konzularnih usluga (molimo vidjeti preporuke iz revizijskih izvješća iz prošlih godina). Sugeriramo vršenje navedenih radnji po svakom DKP-u i na razini Ministarstva.

Ovom prigodom želimo skrenuti pozornost rukovodstvu Ministarstva kako se revizija nije mogla uvjeriti u postojanje ažurne evidencije o diplomatskim putovnicama koje su prestale važiti. Naime radi se o problemu prestanka važnosti razloga na temelju čega je određena osoba stekla pravo na diplomatsku putovnicu i obveze vraćanja iste s obzirom na činjenicu da je prestao razlog zbog čega je izdana diplomatska putovnica (primjerice isteka mandata, davanja ostavki ili određene smjene itd.).

Ured za reviziju je mišljenja kako bi rukovodstvo Ministarstva trebalo poduzeti odgovarajuće mjere i korake ka rješavanju ovoga problema i ustrojavanju uredne i točne evidencije kome je diplomatska putovnica istekla, tko je vratio, a tko nije. Na temelju takve jedne točne evidencije bi se trebali poduzeti određeni koraci u cilju reguliranja ovog područja.

Također želimo skrenuti pozornost rukovodstvu Ministarstva na loše uvjete rada i tehničku opremljenost ovoga Odjela, koja ne zadovoljava neke temeljne preduvjete za normalno funkcioniranje Odjela.

Ovom prigodom istakli bismo i problem funkcioniranja pisarnice u sjedištu Ministarstva koja nije organizirana i ustrojena prema pravilima suvremenog uredskog poslovanja.

3.8. Projekt SEECP – Predsjedavanje BiH u procesu suradnje u Jugoistočnoj Europi

Planirana sredstva za program SEECP u proračunu za 2004. godinu iznose 110.000,00 KM, a isti je realiziran u iznosu od 175.846,62 KM ili 62% više od planiranih sredstava. Prekoračeni iznos troškova na temelju organizacije i održavanja SEECP-a je financiran iz proračuna Ministarstva za tekuće poslovanje. Revizijom je utvrđeno kako su troškovi sa projekta SEECP-a knjiženi na tekuće poslovanje Ministarstva (primjerice: na troškove iznajmljivanja prostora u iznosu od 9.700,00 KM, usluge reprezentacije u iznosu od 17.224,00 KM, usluge smještaja u iznosu od 26.561,35 KM, itd.). Ured za reviziju je mišljenja kako je trebalo provesti posebne procedure za ovakav vid trošenja javnih sredstava tj. tražiti suglasnost Ministarstva za financije i trezor ili koristiti sredstva proračunske rezerve. Po riječima uposlenih do prekoračenja je došlo zbog obujma posla (prigodom planiranja tražena sredstva za SEECP su iznosila 290.000,00 KM), te da su im neopravdano umanjena tražena sredstva;

- Nadalje, uočili smo kako procedure nabava nisu sukladne Odluci Vijeća ministara o postupku nabave roba, usluga i ustupanju radova za potreba institucija BiH u sljedećim slučajevima; "Budget rental" nije provedena procedura javnog oglašavanja, niti pribavljena suglasnost Ministarstva za trezor i financije;
- nismo imali na uvid suglasnost Ministarstva financija i trezora za izravnu pogodbu kod izbora dobavljača za usluge smještaja učesnika Foruma mladih u iznosu od 11.510,00 KM;
- kod izbora dobavljača za ugostiteljske usluge i usluge smještaja učesnika ministarske konferencije, nisu prikupljene tri ponude, niti ima suglasnosti za izbor dobavljača neposrednom pogodbom (radi se o uslugama u vrijednosti od 16.783,50 KM);

3.9. IT sustav

3.9.1. Organizacijska kontrola

Revizijom je uočeno da različiti informacijski podsustav koji u Ministarstvu postoje, međusobno nisu uvezani, te da postojeći informatički kapaciteti nisu na najbolji način iskorišteni što može dovesti do neefikasnog korištenja postojećih informatičkih resursa. Informacijski podsustav čine zasebne cjeline bez ikakvog dodira i dijeljenja resursa sa drugim podsustavima i Ministarstvom kao cjelinom

Ministarstvo nema još uvijek utvrđenu i definiranu strategiju razvoja informacijskog sustava koja bi bila temelj za definiranje smjernica i prioriteta budućeg razvoja. Odjel za upravljanje i održavanje informacijskog sustava bi trebao definirati strategiju razvoja koja bi obuhvaćala:

- Trenutne i buduće informacijske potrebe kako bi se strategija razvoja informacijskog sustava mogla uskladiti sa strategijom razvoja institucije;
- Definiranje funkcija informacijskog sustava koje će fleksibilno i dinamički zadovoljavati potrebe radnih procesa;
- Davanje prijedloga povezivanja i integracije postojećih informacijskih podsustava u jedinstven integriran informacijski sustav;
- Definirati sustav autorizacije pristupa resursima informacijskog sustava sa korisnicima kategoriziranim po različitim pravima pristupa pojedinim grupama podataka.

Na temelju preporuka iz prethodne revizije koje su nalogale donošenje internih akata i procedura za korištenje postojećeg informacijskog sustava, rukovodstvo Ministarstva je usvojilo procedure za korištenje informacijskog sustava, i distribuiralo ih svim korisnicima. Međutim, donošene procedure su neprimjenjive jer trenutno stanje informacijskog sustava ne odgovara opisanom u procedurama. Da bi procedure poslužile svojoj svrsi, a to je da se poštuju i obavezuju korisnike na poštivanje određenih pravila, potrebno je ili izmijeniti postojeći sustav i prilagoditi ga procedurama, što je bolja varijanta, ili procedure prilagoditi postojećem sustavu, što bi bila lošija varijanta jer u procedurama je predviđen mnogo bolji sustav nego što je ovaj postojeći.

U Odjelu za IT ne postoje jasna zaduženja koja bi formalno definirala opis poslova i osigurala razdvajanje dužnosti, iako neformalna podjela poslova postoji. Utvrđeno je da ne postoji jasno zaduženje za administriranje i održavanje softvera za konzularne poslove, što predstavlja ozbiljnu opasnost po sigurnost sustava, uzmemo li u obzir da se cjelokupno konzularno poslovanje i finansijski izvještaji oslanjaju na ovaj softver.

Rukovodstvo bi trebalo internim aktom izvršiti jasna zaduženja za sve poslove koji se obavljaju u Odjelu za informatičku podršku vodeći računa da se osiguraju načela razdvajanja dužnosti i sigurnosti sustava.

Informatički odjel je menadžmentu slao u prijedlog pokretanja projekta povezivanja veleposlanstava sustavom IP telefonije, odnosno korištenje telefona u međunarodnim razgovorima putem Interneta, čime bi došlo do značajnih ušteda u troškovima telefona što predstavlja značajnu stavku u ukupnom proračunu. Međutim, revizija je utvrdila da prijedlog pokretanja tog projekta nije još uvijek zaživio.

Revizija preporuča rukovodstvu Ministarstva razmatranje prijedloga uvođenja IP telefonije i pokretanje akcija u pravcu realiziranja tog projekta u cilju značajnog smanjenja troškova.

3.9.2. Sigurnost sustava

Revizija je svojim kontrolnim aktivnosti ustanovila niz slabosti sustava koji mogu negativno uticati na sigurnost informacija koji se nalaze u informacijskom sustavu Ministarstva:

Više osoba dijeli administratorsku šifru za rad na mreži, što pored nedefinirane odgovornosti može izazvati nemogućnost otkrivanja neautoriziranog pristupa podacima.

Na serveru preko kojeg se vrši pristup Internetu nema 'Firewall' zaštite, što sustav čini slabije otpornim na nelegalne upade izvana i zloupotrebu imena i dokumenata institucije.

Antivirusna licenca na korisničkim računarima je nevažeća, i na sustavu je prisutan veći broj virusa nego što bi ovakav informacijski sustav smio podnijeti. Također, revizija je ovaj problem antivirusne i 'antispam' zaštite uočila i revidiranim DKP-ima.

Rezervne kopije korisničkih podataka koji se koriste u službene svrhe, se ne pravi redovito, odnosno nikako. Potrebno je osigurati proširenje memorijskih kapaciteta postojećih softvera i osigurati uređaj za automatsko pravljenje rezervnih podataka, kako bi se izbjegao rizik od trajnog gubitka podataka bitnih za funkcioniranje institucije, što se u ranijim godinama i dešavalo.

Revizija preporuča što žurnije otklanjanje spomenutih nedostataka u što skorijem roku kako bi se informacijski sustav zaštitio od neželjenih posljedica.

3.10. Sudski sporovi

Tijekom revizije, Ured za reviziju je izvršio analizu spiska svih sudskih sporova kojih se vode protiv Ministarstva i utvrdio kako ukupna vrijednost sporova iznosi 1.200.451,89 KM (u iznose sporova nisu ukalkulirani sudski troškovi, kao ni moguće kamate, s obzirom kako su isti u tijeku).

Ured za reviziju je mišljenja kako bi zbog neizvjesnosti rezultata sudskih sporova, u ovu svrhu trebalo planirati određena sredstva u budućem razdoblju – kao moguće potencijalne obveze (u slučaju gubitka sporova). O svim ovim slučajevima treba obvezno upoznati Vijeće ministara BiH odnosno Ministarstvo financija i trezora.

III. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE U DKP MREŽI

Reviziju DKP mreže smo izvršili u dva dijela, na licu mjesta tj. posjetima DKP -ima i u sjedištu za DKP koji dostavljaju dokumentaciju u Sarajevo. Ovom prigodom želimo skrenutu pozornost rukovodstvu Ministarstva na uočene nepravilnosti i slabosti u revidiranim DKP – ima, kao i potrebu sustavnog rješavanja problema funkcioniranja cjelokupne DKP mreže.

Nepravilnosti i slabosti koje je revizija uočila prigodom revidiranja poslovanja DKP u Bruxellesu, Bonnu, Bernu i Milanu: - na licu mjesta

Veleposlanstvo BiH u Bruxellesu

1. Sustav internih kontrola

Revidirajući i snimajući sustav internih kontrola DKP uočili smo niz slabosti i nepravilnosti. Također smo utvrdili kako nedostaju određena pravila i procedure, kao i postojeća koja nisu u cijelosti jasna i precizna. S obzirom na činjenicu da su Veleposlanstvo i Misija u Bruxellesu smještene u jednoj zgradi, uočili smo mnoge probleme vezane za razgraničavanje troškova (primjerice telefoni, komunalne usluge itd.). Mišljenja smo kako se trebaju kreirati takva pravila i procedure koje će jasno i nedvosmisleno pokazivati što je čiji trošak u cilju transparentnog i efikasnog poslovanja.

Posebice ističemo slabosti sustava internih kontrola koji reguliraju konzularno poslovanje u Veleposlanstvu i gdje su uočeni mnogi nedostaci i manjkavosti u poslovanju sa zaprimanjima i izdavanjima viza.

2. Financijsko poslovanje i računovodstvo

- u određenom broju slučajeva nema suglasnosti sjedišta Ministarstva za službeni put van zemlje prijema. Također je uočeno kako u određenom broju slučajeva nema izvještaja sa službenog puta kao ni poziva na službeni put;
- Veleposlanstvo je kupilo umjetničke slike u vrijednosti od 3.021,40 EUR bez suglasnosti sjedišta Ministarstva;
- Testiranjem troškova goriva utvrdili smo kako se ne vodi uredna evidencija o pređenim kilometrima i ne vrše sravnjenja sa pređenim kilometrima za potrošnju goriva;
- zamijetili smo kako se koriste usluge lizinga (lizinga automobila), a da ugovor o lizingu za Audi A6 nije sukladan sa ponudom i odobrenjem iz sjedišta Ministarstva po pitanju dužine trajanja lizinga, cijene zakupa i mogućnosti kupnje nakon isteka ugovorenog razdoblja. Preporučamo rukovodstvu Ministarstva analiziranje ovakvog načina rješavanja nabave kapitalnih ulaganja, preispitati ugovorene klauzule, te posebice ispitati ekonomičnost ovakvih transakcija;
- načinjeni troškovi zakupa opreme (sa 30.09.2004. godine ostvareni u iznosu od 11.432,22 KM), koji prethodno nisu planirani, niti smo imali na uvid suglasnost sjedišta za spomenute troškove;
- Analizirajući ugovore o zakupu stanova za uposlenike Veleposlanstva uočili smo kako u ugovorima nije navedena kvadratura stana, nismo imali dokaza o zajedničkom domaćinstvu gdje bi vidjeli koliko članova obitelji živi sa određenim uposlenikom. Nedostatak spomenutih parametara onemogućio je reviziju da izvrši odgovarajuće analize o ovim troškovima. Također je uočeno kako prigodom izmjene rješenja o plaći nije izvršena promjena u procentu učešća u naknadi za stanarinu (radi se o slučaju gdje je koeficijent za plaću povećan na 3,10 u 12./2002. godine, a da nije smanjeno učešće u naknadi za plaću sa 65% na 50%);
- Za troškove reprezentacije u određenim slučajevima nedostaju jasna i precizna izvješća o načinjenom trošku, te preporučamo obvezno sačinjavanje izvješća o učinjenom trošku, kako bi se moglo jasno i precizno sagledati namjensko trošenje javnih sredstava;
- Zgrada Veleposlanstva i Misije nije funkcionalna i racionalno iskorištena iako raspolaže sa cca. 700 m² prostora za koju se plaća mjesečna zakupnina u iznosu od 3.968,00 EUR. Sugeriramo razmatranje nekog racionalnijeg i ekonomičnijeg rješenja koje bi bilo funkcionalnije i ekonomičnije;
- evidencija o nazočnosti na poslu počela se voditi tek u rujnu 2004. godine, tako da se nismo u cijelosti mogli uvjeriti u točnost obračuna plaća i naknada, s obzirom da parametri iz takve evidencije izravno utječu na ispravnost obračun plaća i naknada.

3. Konzularno poslovanje

- Naplaćene konzularne pristojbe nisu se redovito i u cijelosti prebacivale na račun Ministarstva financija i trezora. Sredstva sa ovoga računa su u manjem broju slučajeva korištena za plaćanje tekućih obveza, pa su naknadno vraćena sa računa za tekuće poslovanje. Revizija ne smatra opravdanim zadržavanje pristojbi u smislu nekakve sigurnosti financijskog poslovanja, a da prethodno ta problematika nije regulirana internim pravilima i procedurama;
- Revidiranjem konzularnih poslova u svezi izdavanja viza uočili smo niz nepravilnosti i nedostataka. Snimajući procese izdavanja viza zaključili smo dosta slabih točaka koje mogu prouzročiti visoke rizike poslovanja. Polazna točka kod zaprimanja stikera za vize ukazuje na određene slabosti stoga što se ne vrši brojanje niti zapisnički vrši prijem stikera. Nadalje, ne prave se kontrole tijekom godine o komisijskim sravnjenima stanja zaliha stikera, a posebice se to nije činilo na kraju godine kada se vrši godišnji popis. Revizija preporuča obvezno godišnje sravnjenje - popis svih vrijednosnica sa kojima raspolaže Veleposlanstvo u cilju zakonitog i efikasnog poslovanja.
- utvrđen manjak – nedostatak stikera za vize u iznosu od 60 komada. Ispitujući uzroke ovoga manjka, revizija je došla do sljedećih činjenica:
 - nije vršeno brojanje stikera prigodom prijema – nema zapisnika o izvršenom prijemu;
 - nije vršen godišnji popis broja stikera na zalihi od strane povjerenstva i vršeno sravnjenje sa izdanim vizama;
 - nema jasnih i preciznih pravila i procedura o cjelokupnom procesu izdavanja viza;
 - nema konkretne osobe zadužene za stikere s obzirom na činjenicu kako je više osoba imalo šifru od kase;
 - više osoba imalo ključ- šifru od blagajne gdje su stajale vize;

- korištena jedna kasa za Veleposlanstvo i Misiju;
- manjak stikera je prvi put uočen prigodom primopredaje tj. zamjene konzularnih radnika;
- sustav internih kontrola je organiziran na dosta niskoj razini.

Ured za reviziju preporuča sačinjavanje cjelovite analize spomenutog slučaja, te snimanje cjelokupnog procesa poslovanja sa vizama i određivanje rizika u tom procesu i kreiranje takvog sustava internih kontrola koji će preventivno sprečavati ovakve pojave.

- Materijalni i financijsko sravnjenje učinjenih konzularnih usluga se i dalje ne vrši;
- Urednost i ažurnost dokumentacije u Konzularnom odjelu nije na zadovoljavajućoj razini;
- Sugerirano podizanje sustava internih kontrola na znatno višu razinu i obvezno vršenje ad hoc kontrola o stanju zaprimljenih i izdanih viza od strane neovisnog povjerenstva u Veleposlanstvu, te posebice posvetiti pozornost educiranju osoblja koje radi na konzularnim poslovima.

4. Ekonomski odnosi i gospodarska suradnja

Analizirajući područje gospodarske diplomacije u DKP Bruxelles – Veleposlanstvo i Misija uočili smo dosta problema i nedefiniranosti ovog područja diplomatskog djelovanja. Posebice želimo istaći činjenicu kako nema konkretne osobe zadužene za ovo područje, čija bi funkcija bila koordiniranje, animiranje, sačinjavanje baza podataka i da bude određeni servis BiH gospodarstva. U razgovoru sa veleposlanikom izrečena je vrlo interesantna ideja kako bi bilo dobro angažirati educirane ljude – stručnjake iz područja gospodarstva za određena područja koji bi određeno vremensko razdoblje radili u Veleposlanstvu sa konkretnim ciljem i zadatkom kao primjerice istraživanje pojedinih područje gospodarskog djelovanja, mogućnosti i sugestije u pravcu izvoza ili uvoza itd. Po mišljenju revizije važnost gospodarske diplomacije posebice dolazi do izražaja u Bruxellesu gdje je sjedište EU i gdje bi se trebala posebice posvetiti pozornost ekonomskim integracijama i mogućnostima konkretnog povezivanja našeg gospodarstva sa gospodarskim subjektima. Praćenje i sudjelovanje u raznim fondovima i projektima koje pruža EU u koje bi se trebalo uključiti BiH gospodarstvo, često puta izostaje zbog nedostatka informacija i neblagovremenog apliciranja ili nepripremljenosti naših gospodarskih subjekata.

Po riječima veleposlanika u ovom području postoje izuzetno velike mogućnosti za dobivanje financijskih sredstava (po izuzetno povoljnim uvjetima) za razne projekte, ali pod uvjetom da smo spremni i efikasni u realizaciji istih na jedan ekspeditivan i poslovan način. Kako naše Veleposlanstvo nema dovoljan broj uposlenih (po mišljenju revizije nema ni eksperata za ovo područje), ovu problematiku jednostavno nema tko da prati i tako naša zemlja ostaje uskraćena za mnoga povoljna sredstva za namjenske projekte.

Također, nismo se uvjerali da postoje bilo kakve baze podataka u svezi gospodarskog djelovanja na promidžbi našeg gospodarstva i mogućnostima stranog ulaganja (izuzev par kataloga koji su nam predočeni), koje bi mogle biti prezentirane u poslovnom svijetu. Moramo biti svjesni činjenice da je informacija vrlo bitan element u poslovnom svijetu, a mi često nemamo informacija kako o našim subjektima tako i o vanjskom svijetu. Istina za volju Veleposlanstvo nema ni zadovoljavajuću informatičku opremu kojim bi se služila za formiranje spomenutih baza podataka, niti sustav formiranja određenih baza podataka.

Opći je dojam kako nema sustavnog pristupa, nego sve ovisi od kreativnosti i poduzetnosti određenih osoba koje se bave ovim poslom.

Preporuka revizije rukovodstvu Ministarstva je sačinjavanje jedne cjelovite analize stanja u području gospodarske diplomacije i određivanje jasnih i preciznih ciljeva – što mi to hoćemo i u kom pravcu kreirati gospodarsku diplomaciju, te jačanja ovog segmenta diplomacije sa educiranim diplomatima iz ovog područja (uz permanentne treninge). Na temelju toga je potrebno odrediti prioritete i postepeno jačati značajne gospodarske centre moći za BiH poput Brisela, Beča, Ljubljane itd. Potrebno je sačiniti platformu za gospodarsku diplomaciju u suradnji sa FIPA-om, MVT, VTK i Vijećem ministara sa jasnim i preciznim ovlastima u nastupanjima prema vanjskom svijetu. Također, sugeriramo da se razmotri ideja na razini Vijeća ministara, s obzirom na činjenicu kako u Ministarstvu nema dovoljno kvalificiranih ljudi za gospodarsku diplomaciju (po mišljenju revizije), angažiranje stručnih i poslovnih ljudi izvan Ministarstva koji bi imali kvalitetne reference za posao gospodarskog diplomata.

DKP u Bruxellesu – Misija BiH

1. Sustav internih kontrola

Sustav internih kontrola nije organiziran na zadovoljavajućoj razini i ne osigurava u cijelosti transparentno i efikasno poslovanje klijenta. Posebice se ističe sustav internih kontrola koji reguliraju financijsko poslovanje u pogledu visokih iznosa novčanih sredstava na računu Misije. Problem razgraničenja troškova sa Veleposlanstvom nije reguliran i decidno propisan, što se odražava na transparentnost poslovanja klijenta.

Pravila i procedure za razne vrste troškova nisu jasno i precizno definirana.

2. Financijsko poslovanje i računovodstvo

- Misija BiH imala značajna sredstva tijekom godine na žiro računu (na početku godine na računu su se nalazila sredstva u iznosu od 111.929,72 EUR, a po izvodu od 26.10.2004. godine stanje na računu je iznosilo 84.026,82 EUR). Sugeriramo rukovodstvu Ministarstva da obvezno izvrši analizu stanja žiro računa tijekom godine i utvrde razlozi opravdanosti ovolikog iznosa na žiro računu kao i razloge akumuliranja sredstava. Posebice se skreće pozornost rukovodstvu na ovu pojavu ako se zna za činjenicu kako Misija nema konzularnih usluga. Postavlja se pitanje praćenja i analiziranja financijskog poslovanja iz sjedišta Ministarstva, te opravdanosti visine dotacija;
- revizija nije imala na uvid odobrenje sjedišta Ministarstva za korištenje rezidencije veleposlanika sukladno Pravilniku o plaćama i naknadama (ugovor je zaključen 2000. godine sa prijašnjim veleposlanikom i po istom ugovoru je nastavljeno korištenje rezidencije do danas);
- pregledom naknada za privremene i povremene poslove revizija je uočila kako Misija nije zaključivala ugovor sa osobama koje su bile angažirane na određenim poslovima na temelju ugovora o djelu. Naknade su isplaćivane na temelju suglasnosti sjedišta Ministarstva u koje je rečeno kako Misija zaključuje ugovor o djelu sa uposlenim i da je isti dužna dostaviti u sjedište Ministarstva. Utvrdili smo kako računopolagač izvršava poslove za Veleposlanstvo i Misiju, međutim naknadu za izvršeni posao isplaćuje Misija, tako da se i ovdje javlja problem ne razgraničenih troškova između Misije i Veleposlanstva. Zamijetili smo kako mjesto računopolagača nije predviđeno sistematizacijom tako da uposlenik koji obavlja ove poslove radi već devet godina na temelju ugovora o djelu;
- u manjem broju slučajeva korištena sredstava reprezentacije za domaće goste i da nema detaljnog izvješća o trošku reprezentacije;
- Troškovi mobilnih telefona nisu odbijani sukladno postojećoj internoj instrukciji (po riječima uposlenih odbijanje će se izvršiti na kraju godine, ali moramo napomenuti takva klauzula nije precizirana u instrukciji). Kada je u pitanju fiksna mreža problem se javlja što troškovi nisu razgraničeni između Veleposlanstva i Misije;
- Uvidom u evidenciju o nazočnosti na poslu uočili smo kako ista nije u cijelosti uredna i ažurna, te sugeriramo uredno vođenje evidencije o nazočnosti na poslu s obzirom da takva evidencije izravno utječe na pravilan obračun plaća i naknada.

DKP BiH u Bernu

1. Sustav internih kontrola

Uočene su određene slabosti u organizaciji DKP-a u dijelu definiranja jasne linije odgovornosti u odnosu na hijerarhijsku liniju nadređenosti, prvenstveno za konzularne poslove. U dijelu financijskog poslovanja revizija je konstatirala kako u većini slučajeva nedostaju naredbe, naputci i instrukcije sjedišta Ministarstva kojima bi se osigurala veća transparentnost u trošenju proračunskih sredstava. Veleposlanstvo posluje sa dva uposlena manje od planiranog broja prema sistematizaciji. Postojeći sustav rada nije prilagođen tim novim uvjetima što dodatno opterećuje jednog konzularnog radnika i računopolagača koji paralelno obavlja upražnjene poslove.

Kao posljedica navedenih slabosti revizija je utvrdila sljedeće nedostatke:

2. Financijsko poslovanje i računovodstvo

- Financiranje DKP dijelom je izvršavano iz novčane rezerve na računu u domicilnoj banci bez uplate redovitih tranši iz proračuna. Uočili smo u ovom slučaju nedostatak instrukcija za povrat viška sredstava, eventualnu odluku o «dozvoljenoj», «prihvatljivoj» rezervi u odnosu na redovite tranše itd.; Prema našem mišljenju, sjedište Ministarstva treba regulirati pitanje dopuštene rezerve na računu DKP-a i povrat viška sredstava na račun proračuna;
- Nabava dva automobila na lizing nije knjižena u poslovne knjige;
- Kod izdataka za gorivo ne vodi se evidencija o tome kada se zaprima gorivo, pa se time otežava ili onemogućuje sravnjenje potrošenog goriva prema pređenoj kilometraži po jednom putnom nalogu;
- U računovodstvu se ne vodi knjiga ulaznih faktura, čime se smanjuje obujam kontrole sveobuhvatnosti svih troškova – pristiglih faktura u jednom razdoblju;
- Veleposlanstvo nema mogućnost direktnog uvida u Glavnu knjigu sa ciljem pregleda svojih troškova, pregleda unesenih bilančnih pozicija itd., što je višegodišnji nedostatak u poslovanju Ministarstva. Prema našem mišljenju DKP mora usuglašavati proknjižena stanja u ISFU sa listingom Glavne knjige, kako bi se otklonila eventualna neslaganja i imao uvid u stanje troškova i imovine DKP-a;
- Osiguranje uposlenih isplaćuje se u većem iznosu od planiranog. Ovo pitanje treba riješiti sa sjedištem Ministarstva;
- Pitanje kredita uposlenih koji se upućuju u DKP mrežu nije u potpunosti riješeno. Jedno od mogućih rješenja može biti formiranje fonda ili posebnog računa za kredite koji bi se financirao od povrata rata kredita;
- Neriješeni interni odnosi iz ranijih godina u vezi akontacija za službena putovanja, internih kredita, međusobnih potraživanja, itd. Ovo su posljedice neaktivnosti sjedišta Ministarstva po ovom pitanju i nedostajućeg uvida DKP-a u vlastitu Glavnu knjigu;
- Konstatirali smo veliki broj isplata preko blagajne umjesto preko računa (plate, naknade, zakupi stanova, reprezentacija, gorivo, krediti uposlenih. Sve ovo povećava rizik poslovanja i riskira sigurnost pri poslovanju sa gotovim novcem što može biti riješeno poslovanjem preko računa u banci;
- Vezano za naknade uposlenih, preporučuje se kompletiranje dokumentacije (dječji dodatak u jednom slučaju);
- Uočeno je da nedostaje nalog za knjiženje za unos podataka u sustav. Ovo znači da unos podataka u sustav nije odobren od strane druge osobe (razgraničenje dužnosti) što bi povećalo kvalitetu kontrole.

3. Konzularno poslovanje

- Postupak unosa podataka za putovnice u sustav treba biti redovito nadgledan i službeno potvrđen od strane Savjetnika D/K (koordinirajuća uloga). Suprotno tome, danas sve radi jedna osoba (obrada zahtjeva, kompletiranje dokumentacije i unos podataka u sustav), bez odgovarajućeg nadzora nad unosom;
- U financijskom dijelu, potrebno je praviti mjesečni pregled obavljenih konzularnih radnji (radi sravnjenja naturalnog i financijskog stanja konzularnih usluga, sa uspoređivanjem uplaćenih iznosa na računu kod banke). Ovaj oblik kontrole nedostaje u Veleposlanstvu u Bernu;
- Vezano za poslovanje sa vizama, primijećeno je da je u manjem broju slučajeva bilo neznatnog odstupanja od uobičajene prakse (izlazak u susret podnositelju zahtjeva uslijed nepredviđenih okolnosti i sl.). Preporučujemo veću koordinaciju i hijerarhijski slijed učesća uposlenih u rješavanju svakog pojedinačnog predmeta;
- U vezi uspostave linije odgovornosti u procesima rada na konzularnim poslovima, uočene su određene slabosti i nedosljednosti u odnosu na hijerarhijske pozicije uposlenih u DKP-u. Nije jasno definiran (pisanim aktima) sustav rada i linija odgovornosti u procesu rada po fazama (uključujući potpunu faznu odgovornost potvrđenu potpisom uposlenog);

- Za potrebe realizacije konzularnih zahtjeva građana potrebno je napraviti veći broj naputaka, specimena popunjenih obrazaca i preciznijih instrukcija koje će biti na raspolaganju (u šalter sali, za slanje faksom, e-mailom, itd.). Ovim bi se rasteretila sadašnja obimna zaduženja konzularnog radnika, a građani bi dobivali precizne, tipizirane informacije (vidjeti pozitivne primjere iz drugih destinacija);
- Postupak izdavanja putnih listova nije u potpunosti definiran, što bi trebalo urediti određenim naputcima iz sjedišta Ministarstva.

4. Ekonomski odnosi i gospodarska suradnja

- Potpisani su i ratificirani ključni sporazumi o ekonomskoj suradnji i obostranoj zaštiti investicija koji nisu objavljeni u službenim glasilima ni nakon nekoliko mjeseci poslije ratifikacije. Na uspostavi gospodarske suradnje, rezultati su skromniji što je rezultat znatno šireg obujma neriješenih pitanja. Uposljeni u Veleposlanstvu čine određena nastojanja na povezivanju dvaju gospodarstava, posebno na identifikaciji potencijalnih investitora, ali su uočene dvije specifične slabosti u ovoj oblasti poslova: (a) dvije tekuće investicije švicarskih kompanija (jedna predratna i jedna poslijeratna) zapale su u značajne probleme uzrokovane bosanskohercegovačkom birokracijom i (b) interna koordinacija ovih poslova unutar Veleposlanstva i eksterna – sa sjedištem Ministarstva su na vrlo niskoj razini. Na veći broj pitanja dva najbliža suradnika u Veleposlanstvu (veleposlanica i savjetnik za D/K poslove) dobili smo posve oprečne odgovore. U tom kontekstu, nužno je poboljšati međusobnu koordinaciju i sinkronizaciju zaduženja, unaprijediti planiranje ovih poslova, samoinicijativno pokrenuti daleko širi obujam kontakata i povećati korespondenciju sa Sarajevom. Problemi sjedišta su ostali neizmijenjeni u odnosu na prošlogodišnje rezultate revizije;
- Preporučujemo da se povećaju kontakti sa klubovima naših građana koji žive u Švicarskoj, i unatoč činjenici da su sada u najvećoj mjeri etnički podijeljeni, pokušati sa organiziranjem zajedničkih aktivnosti sa dva i više klubova odjednom.

DKP BiH u Bonnu

1. Sustav internih kontrola

- Primopredaji dužnosti nije prisustvovao novoimenovani v.d. generalnog konzula, čije je prisustvo prigodom primopredaje dužnosti izostalo kao posljedica nemogućnosti ulaska u zemlju prijema do 01.06.2004. godine, kada je istekao boravak u zemlji prijema bivšem konzulu. Mišljenja smo da ovakav neorganiziran i površan način primopredaje dužnosti rukovoditelja DKP znatno može povećati rizik od propusta u daljem radu i funkcioniranju tog DKP-a.

Preporučamo rukovodstvu MVP-a da usvoji takve procedure primopredaje dužnosti između rukovoditelja DKP, kojim će jasno definirati način i rokove čina primopredaje dužnosti uz obvezno prisustvo odlazećih i novoimenovanih osoba, kako bi se utvrdilo stvarno stanje u DKP na dan primopredaje i otklonili rizici od propusta u daljem poslovanju.

- Nije popunjeno radno mjesto generalnog konzula i radno mjesto tehničkog tajnika korespondenta koje trenutno obavlja lokalna osoba po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima. S obzirom na obujam konzularnih poslova koji je produciran visokom koncentracijom državljana BiH na teritoriji koju organizacijski pokriva to DKP, kao i na činjenicu da je donesena Odluka o nastavku rada konzulata u Bonnu, mišljenja smo da je potrebno urgentno popuniti upražnjena radna mjesta, kako bi se stvorili optimalni uvjeti za obavljanje poslova iz ovlasti Konzulata.
- Utvrdili smo da se u DKP Bonn primjenjuju određena pisana pravila potrošnje kojim se ograničava pravo i visina stvaranja obaveza za pojedine rashode. Pored ograničenja na potrošnju, koja su navedena u postojećim pravilima, uočili smo da u tom DKP koriste fiksne i mobilne telefone bez određenih pisanih procedura na pravo na uporabu i pristup fiksnim telefonima.

- Uočili smo da se računi za utrošeno gorivo pravdaju u zbirnom iznosu bez priloženog dokaza za koje vozilo je točeno gorivo kao i to da se ne vrši mjesečni obračun potrošnje goriva po pređenim kilometrima.
- Prema testiranim uzorcima računa troškova reprezentacije, utvrdili smo da se na računima ili posebnim izvještajima ne navode razlozi nastanka navedenog troška kako je to propisano internim pravilima.

Mišljenja smo da je potrebno usvojiti takva pravila koja bi omogućila potpunu kontrolu nad stvaranjem obaveza po navedenim troškovima kako bi se racionalnije i efikasnije koristila odobrena sredstava za navedene namjene te kako bi se smanjio rizik od eventualnih zloupotreba u raspolaganju sredstvima reprezentacije.

- Ne vode se dnevne evidencije o stanju stikera viza, tako da se stanje na određeni dan može utvrditi samo fizičkim popisom i to na dvije odvojene lokacije, što za posljedicu može imati povećan rizik nesavjesnog raspolaganja zaduženim stikerima viza.
- Svrnjenjem stvarnog stanja sa evidencijama zaduženja putnih listova utvrdili smo da se na stanju nalazi više 20 komada. Navedena razlika je prema izjavi odgovornih osoba produkt nevođenja evidencija putnih listova u razdoblju prije zadnjeg evidentiranog zaduženja 2003. godine.

2. Računovodstvo

- U Generalnom konzulatu BiH u Bonnu vrši se knjigovodstvena obrada dokumentacije i to izradom tzv. ADI datoteka. Reviziji je potvrđeno da podaci sadržani u datotekama nemaju nikakvu zaštitu, što povećava rizik neovlaštene promjene knjigovodstvenih podataka koji se dostavljaju na obradu u sjedište Ministarstva.

Preporučamo rukovodstvu da usvoji procedure zaštite knjigovodstvenih podataka koji se iz DKP-a dostavljaju u sjedište kojim će u potpunosti smanjiti mogućnost neovlaštenog pristupa navedenim podacima.

- DKP Bonn je u revidiranom razdoblju je vršio gotovinsku naplatu usluga fotokopiranja i to po cijeni od 0,25 € za jednu stranicu na osnovu suglasnosti MVP iz 2001. godine. i po tom osnovu ostvario prihod od 9.253,15 € koji je zadržan na računu DKP.
- DKP je vršio dostavu putnih isprava putem pošte i po tom osnovu naplaćivao poštanske troškove u visini od 11,00 € po jednoj pošiljci. Testiranjem pošiljke jedne putne isprave utvrđeno je da stvarni poštanski troškovi iznose 5,49 € plus vrijednost koverta što približno iznosi 6,00 €, tako da razlika od cca 5,00 € ostaje kao zarada i ista se kumulira na računu DKP.
- Ovaj DKP je u revidiranom razdoblju ostvario povrat poreza po osnovu plaćenih računa za tekuće poslovanja u ukupnom iznosu od 11.470,83 € i isti je zadržalo na računu DKP. Zadržavanjem naprijed navedenih sredstava na računu DKP bez jasnih pravila za raspolaganje i utrošak tih sredstava, povećava se rizik od nenamjenskog trošenja sredstava.

Preporučamo rukovodstvu MVP da žurno usvoji pravila o načinu raspolaganja sredstvima ostvarenim po osnovu prihoda od fotokopiranja, prihoda od razlike naplaćene poštarine i prihoda po osnovu povrata poreza, kao i da preispita visinu cijenu koštanja poštanskih usluga i da novoutvrđenu cijenu bazira na stvarnim troškovima.

- Slabosti prigodom usvajanja plana proračuna za DKP Bonn koje se manifestiraju kroz neusklađenost planiranih i odobrenih pojedinih proračunskih linija. Nisu prihvaćena planirana sredstva za naknade prijevoza radnicima na posao i sa posla. Po tom osnovu ovaj DKP za prvih devet mjeseci 2004. godine isplatio uposlenim ukupno 3.219,44 KM.
- DKP Bon je na poziciji naknade za privremene i povremene poslove isplatio ukupno 41.493,63 KM, iako je planom proračuna za 2004. godinu planirano 28.716,00 KM, što je više za 12.777,63 KM od ukupno odobrenog godišnjeg proračuna za tu poziciju.

- Utvrđeno da se na kontu potraživanja od radnika nalazi saldo u iznosi 6.820,06 KM, po osnovu pozajmica danim uposlenim. Nismo se mogli uvjeriti iz kojih sredstava se vrši kreditiranje uposlenih, s obzirom da se ista ne planiraju u proračunu za tekuću godinu. Također smo utvrdili da za sredstva koja se naplate po osnovu povrata kredita od radnika, ne postoje pravila o njihovom korištenju i raspolaganju, već se ista zadržavaju na računu DKP.

Preporučamo rukovodstvu MVP da u buduću, na osnovu godišnjeg plana rasporeda radnika po DKP planira sredstva za namjenu kreditiranja radnika, te da propiše jasne i precizne naputke o načinu raspolaganja vraćenim sredstvima, kao bi se smanjio rizik od nesavjesnog raspolaganja tim sredstvima, te da poduzme aktivnosti vezano za naplatu zaostalog duga od uposlenika.

- Testiranjem izdataka za unajmljivanje opreme konstatirano je da se vrši lizing 2 (dva) kopirna aparata. Ugovor o lizingu br. 014005873 zaključen je dana 02.08.2000. god. na period od 5 (pet) godina. Mjesečni iznos lizing otplate iznosi 743,15 EUR (1.453,48 KM). Izdaci nastali po ovom osnovu za period 01.08.2000. do 31.05.2004. iznose 34.184,90 EUR (66.859,85 KM). Dana 22.06.2004. godine izvršena je izmjena Ugovora. Nastale izmjene odnose se i na promjenu mjesečnog iznosa lizinga, koji je sad utvrđen u iznosu 432,86 EUR (846,60 KM). Donirana stalna sredstva 2(dva) kopir aparata i računalo, od strane zakupodavatelja, nisu evidentirani u poslovnim knjigama DKP.

Preporučamo da se izvrši cjelovita analiza korištenja lizinga, preispitaju sve klauzule Ugovora i razmotri ekonomičnost ovakve vrste unajmljivanja, s obzirom na visok iznos mjesečne lizing otplate i period važenja Ugovora.

3. Konzularni poslovi

- Generalni konzulat u Bonnu je za razdoblje od 01.01. do 30.09.2004. zaprimio i riješio ukupno 5.024 predmeta po svim vidovima konzularnih administrativnih usluga. Ostvareni prihod po tom osnovu za navedeno razdoblje iznosilo je 610.132,00 €. Uočili smo da se u obavljanju navedenih poslova uposleni pridržavaju propisanih zakonskih normi i da se za sve zaprimljene predmete vodi uredna evidencija.

4. Gospodarska diplomacija

- Ispitali smo aktivnosti vezane za gospodarsku diplomaciju u DKP Bonn. Potvrđeno nam je od strane v.d. Generalnog konzula da prigodom preuzimanja dužnosti nije zatekao bilo kakvu dokumentaciju kojom je regulirano područje gospodarske diplomacije, niti dokumentaciju koja ukazuje da su započete bilo kakve aktivnosti u ovom poslu. Također nam je saopćeno da je u srpnju od MVP-a dobio zadatak da vrši promociju dokumenta srednjoročne strategije razvoja BiH. Nismo se mogli uvjeriti da su poduzimane bilo kakve aktivnosti na realizaciji navedenog zadatka, niti su nam prezentirani dokumenti iz kojih bi se mogli uvjeriti da su uposleni u ovom DKP vršili bilo kakve aktivnosti na polju gospodarske diplomacije.

DKP BiH u Milanu

1. Sustav internih kontrola

- Sustav internih kontrola nije na zadovoljavajućoj razini u dijelu koji se odnosi na nadzor i kontrolu evidentiranja prihoda od konzularnih usluga i kontrolu evidentiranja troškova u skladu sa njihovom namjenom;
- Izvršenje proračuna se ne prati po vrsti troškova u skladu sa namjenom i odobrenim proračunom – analitički, što je imalo za posljedicu prekoračenje određenih kategorija troškova (na mjesečnoj razini);
- DKP nema usvojen finansijski plan priliva i odliva sredstava za tekuću godinu po mjesecima. Navedeni plan bi trebao sačiniti DKP, a odobriti MVP;

- Ne vrši se sravnjenje materijalnog i finansijskog stanja putnih isprava;
- Suradnja sa sjedištem nije na zadovoljavajućoj razini posebno kad su u pitanju povratne informacije iz sjedišta, te određene naputke za bilance potrebna za sravnjenje salda);
- DKP je imao značajna sredstva tijekom godine na žiro računu (Izvod od 02.01.2004. 68.112,30 EUR; Izvod od 29.10.2004. 17.275,20 EUR). Skrenuta pozornost rukovodstvu da analizira stanje žiro računa i višak sredstava vrati Ministarstvu za financije i trezor na proračunski račun.

2. Finansijski poslovi i računovodstvo

- Nije izvršena primopredaja računovodstvene dokumentacije (u DKP osam mjeseci nije bilo računopolagača, od rujna 2003. godine do travnja 2004.godine). Navedeno je imalo značajne negativne efekte na računovodstveno poslovanje (neevidentiranje poslovnih transakcija u skladu sa standardima, nepouzdanost računovodstvenih evidencija za početna stanja i prvi kvartal 2004, neažurnost računovodstva). DKP je u više navrata od sjedišta tražio da mu se odobri ili pošalje računopolagač;
- U računovodstvu se ne vodi knjiga ulaznih faktura, čime se smanjuje obujam kontrole sveobuhvatnosti svih troškova (svih ulaznih faktura);
- Ne postoji razdvajanje dužnosti u računovodstvu. Sve računovodstvene poslove obavlja jedna osoba, koja je u isto vrijeme tehnički tajnik, korespondent, računopolagač i blagajnik. Navedeno povećava rizik od greške kod evidentiranja transakcija, i kontrole javnih sredstava;
- Vođenje računovodstva na ADI nalogima nije adekvatno stoga što se poslovne transakcije ne evidentiraju po analitičkim kontima, te se praćenje i kontrola troškova ne može po vrsti troška, odnosno u skladu sa analitičkim kontnim planom. Također DKP nema finansijske kartice, te ne može vršiti sravnjenje i kontrolu unesenih transakcija i stanja konta sa stanjima na knjigovodstvenim karticama. Navedeno povećava rizik od pogrešnog evidentiranja transakcija u poslovnim knjigama i ima utjecaja na objavljivanje stanja u finansijskim izvješćima;
- Blagajna: promet gotovog novca kroz blagajnu je značajan, s obzirom da se skoro sve finansijske transakcije obavljaju preko blagajne umjesto preko Žiro računa. Tako se preko blagajne obavljaju sve naplate konzularnih usluga i skoro sve isplate za razne vrste troškova kao npr. plate naknade uposlenim, stanarine pa i akontacije i krediti uposlenim radnicima. Dalje, nije izvršena primopredaja blagajne niti je izvršen popis blagajne na dan 31.12.2003. godine. Sjedište Ministarstva nije odredilo blagajnički maksimum i dostavilo naputak o blagajničkom poslovanju;
- Prihodi: Sredstva naplaćena po osnovu prihoda od konzularnih pristojbi do 09.03.2004. godine se nisu redovito transferirana na račun u Frankfurtu, prema naputku sjedišta Ministarstva (svakih 15 dana);
- Analizom sredstava na žiro računu i uvidom u dokumentaciju u blagajni utvrđeno je da se sredstva zaprimljena u blagajni po osnovu naplata konzularnih usluga ne polažu na žiro račun, nego se sredstva dotacija transferiraju sa računa u poslovnoj banci u Milano na račun u Frankfurtu , što nije u skladu sa instrukcijom Ministarstva o naplati transferu konzularnih usluga;
- Utvrđeno da se stanje prebačenih sredstava na Frankfurtski račun nije redovito usuglašavalo sa naplaćenim sredstvima i sa knjigovodstvenim evidencijama;
- Ustanovljeno je da su početna stanja na knjigovodstvenim karticama neraščišćena i što povećava rizik objektivnog i točnog prikaza stanja u finansijskim izvješćima. Također je konstatirano da ne postoji naputak o rješavanju ovog problema;
- Rashodi: Ustanovljeno je da se dotacije realiziraju redovito i da ukupni troškovi dotacija po mjesecima nisu prekoračeni. Međutim pojedine kategorije troškova (putni troškovi, troškovi reprezentacije, troškovi zakupnina, naknade uposlenim) su prekoračeni u odnosu na odobreni proračun mjesečno, što povećava rizik prekoračenja ovih troškova na godišnjoj razini;
- Troškovi dnevnica u zemlji i inozemstvu; Konzul je sam sebi ovjerio PN 10/2004 od 16.04.2004. godine za službeno putovanje van zemlje (Italija), a nije nam ni predočena potrebna suglasnost iz sjedišta Ministarstva;

- Bonovi; DKP periodično uplaćuje sredstva prema Rimu, a za bonove za gorivo koji su oslobođeni plaćanja poreza. Ovi bonovi se dijele na bonove za uposlene i bonove za službeno vozilo DKP-a, međutim ne postoji dokument iz kojeg se bi se vidjelo po kojem načelu se ovi bonovi dijele i koliko moraju uplatiti uposleni radnici, a koliko je trošak DKP-a;
- Naknade za privremene i povremene poslove; usluge prevoditelja su plaćene bez prethodno sklopljenog ugovora i suglasnosti sjedišta Ministarstva. Ista osoba je u 2003. godini bila angažirana po ugovoru o djelu za poslove računopolagača, međutim posljednja suglasnost sjedišta Ministarstva za njeno angažiranje je bila 30.06.2003. godine. Utvrđeno je da je ovoj osobi plaćena naknada u siječnju i veljači 2004. godine, bez ugovora;
- PTT troškovi, ne vrši se praćenje ovih troškova u smislu postoje li prekoračenja dozvoljenih iznosa, tj. prekoračenja se ne odbijaju od plate što nije u skladu sa internim pravilom;
- Troškovi stanarina, Kaucija za stan je plaćena na teret DKP-a, a ne na teret uposlenog radnika što nije u skladu sa Pravilnikom;
- Na teret proračuna za 2004. godinu evidentirani su i plaćani i računi iz 2003. godine.
- Popis sredstava i izvora sredstava za 2003. godinu nije urađen u cijelosti, tj. izvršen je samo popis osnovnih sredstava.

3. Konzularni poslovi

- DKP je vodio redovitu i ažurnu evidenciju o izdanim putovnicama i o tome se redovito obavještavalo sjedište Ministarstva. Faktičkim stanjem je utvrđeno da prelaskom na novi sustav izdavanja putovnica od strane CIPS-a (10.09.2004. godine) ne postoje zalihe bjanko knjižica putovnica u konzulatu i da je na dan preuzimanja i prelaska na novi sustav stanje bilo 0 (nula).
- Uočeni su problemi sravnjenja stanja izdanih i naplaćenih putovnica (materijalno sa financijskim sravnjenjem). Osnovni problem je što su se putovnice u DKP-u tiskale također i za Veleposlanstvo u Rimu dok su se pristojbe za ovu uslugu naplaćivale u Rimu. Također postoji objektivni problem sravnjenja zaprimljenih zahtjeva iz prethodne godine koji su štampani u tekućoj godini, a uplaćeni u prethodnoj, tako da dolazi do manjka uplaćenih sredstava u odnosu na izdate knjižice u tekućoj godini. Stoga je potrebno vršiti mjesečno sravnjenje izdanih i naplaćenih putovnica.
- Preporučamo sjedištu Ministarstva da propiše obveznu proceduru da se na mjesečnoj osnovi vrši sravnjenje izdanih i naplaćenih putovnica, kako na razini pojedinih DKP-a tako i na razini cijelog Ministarstva. Također je potrebno prelaskom na novi sustav omogućiti pristup evidenciji o izdanim putovnicama, te propisati proceduru da se vrši sravnjenje i provjera podataka iz sustava za izdavanje putovnica i podataka iz softvera za konzularne usluge čime bi se uspostavila bolja kontrola. Uporabom podataka iz ova dva informacijska sustava i njihovim praćenjem uspostavila bi se neusporedivo bolja administrativna kontrola i smanjio broj radnik sati za osoblje koje radi na slanju i primanju ovih izvještaja, a Ministarstvo bi na dnevnoj osnovi imalo ažurna izvješća o svakoj konzularnoj usluzi i imalo bolju kontrolu o naplati sredstava po osnovu konzularnih usluga.

4. Ekonomski odnosi i gospodarska suradnja

- Kada se radi o poslovima uspostave ekonomskih odnosa i gospodarske suradnje (gospodarska diplomacija) razvijena je ustaljena aktivnost u kojoj učestvuju generalni konzul i vicekonzul koji je i zadužen za ovo područje. Uspostavljena je konstantna i dobra suradnja sa konzularnim korom u Milanu, sa talijanskim organima vlasti, sa državnim dužnosnicima provincije i regije, sa svim relevantnim policijskim dužnosnicima. Kontaktira se također, sa svim gospodarskim udrugama na području DKP, sa Vanjskotrgovinskom komorom BiH, gospodarskim komorama entiteta, te sa odgovarajućim organizacijskim dijelovima u sjedištu Ministarstva, sa ciljem uvezivanja gospodarstava dvaju zemalja, stvaranju mogućnosti za investiranjem talijanskih investitora u Bosnu i Hercegovinu. (više o gospodarskoj diplomaciji u dokumentaciji).

Nepravilnosti i slabosti koje je revizija uočila prigodom revidiranja poslovanja DKP u Rimu, Stockholmu, Tokyo i Amman: - koji dokumentaciju dostavljaju u sjedište Ministarstva u Sarajevu

Veleposlanstvo BiH u Rimu

- Stanje na poziciji 131311 iznosi 17.219,51 KM a na poziciji 361311 iznosi 43.196,40, radi se o neriješenim internim odnosima između sjedišta Ministarstva i Veleposlanstva. (Donesena odluka o raščišćavanju internih odnosa tako da stanje na poziciji 131311 i 361311 iznosi 0,00 KM)
- Testiranjem PTT troškova je uočeno kako se kod troškova mobilnih telefona u slučaju prekoračenja nije dosljedno poštovala interna odluka Ministarstva kojom su definirana određena prekoračenja, odnosno Ministarstvo je u listopadu sabralo sve račune za mobilne telefone i prekoračenje knjižilo na potraživanje od veleposlanika.
- Revizijom troškova reprezentacije je uočeno kako u određenom broju slučajeva nema izvješća uz račune iz kog bi se vidjelo u koje je svrhe potrošena reprezentacija. Iznosi na računima su uglavnom niski tako da je vidljivo da nije bilo prijema.
- Testiranjem utroška goriva uočeno je kako veleposlanstvo ne vodi evidenciju o pređenim kilometrima i ne vrši savršenje i usporedbu pređenih kilometara sa potrošnjom goriva.
- Revizijom putnih troškova je uočeno (u određenom broju slučajeva) kako nema poziva na službeni put iz kog bi se vidjelo u kom obujmu organizator snosi troškove službenog puta..
- Stanje na poziciji 19115 - Razgraničeni prihodi po osnovu naplaćenih konzularnih pristojbi iznosi 15.720,24, početno stanje iznosi 14.662,15 a odnosi na prihode od naplaćenih konzularnih pristojbi iz ranijih godina a koji nisu prebačeni na račun Ministarstva financija i trezora (dug iz 2000. i 2001. iznosi 9.833,17 KM). Veleposlanstvo je dug iz ranijih godina izmirio u prosincu 2004. godine.
- Utvrđeno je kako Veleposlanstvo nema jasnih pravila i procedura za blagajničko poslovanje kao ni odluku o blagajničkom poslovanju. S obzirom da se veći dio plaćanja se odvija putem blagajne mišljenja smo kako bi trebalo donijeti jasna i precizna pravila i napatke za blagajničko poslovanje.
- Uočeno je da transfer konzularnih pristojbi iz blagajne na račun konzularnih pristojbi prebacivan jednom mjesečno, što nije u skladu sa napatkom Ministarstva.
- Također je uočeno je kako novčana sredstva od naplaćenih konzularni pristojbi nisu u cijelosti prebacivale na račun Ministarstva financija i trezora.
- Uočeno je kako Ministarstvo doznačilo više sredstava Veleposlanstvu nego što su stvarne potrebe.

Veleposlanstvo BiH u Stockholmu

- Stanje na poziciji 131311 iznosi 11.671,52 KM, a na poziciji 361311 iznosi 31.019,35, radi se o neriješenim internim odnosima između sjedišta i Veleposlanstva.
- Stanje na računu Veleposlanstva za redovito poslovanje na dan 31.12.2004. godine iznosi 119.328,01 KM, stanje na računu za poštanske usluge na dan 31.12.2004. godine iznosi 27.886,82 KM i stanje na računu konzularnih usluga iznosi 1.793,03 KM.
- Potraživanja od veleposlanika sa 31.12.2004. godine iznose 1.344,78 KM, a sastoje se od izvršenih nabava bez prethodne suglasnosti sjedišta Ministarstva i 25% režijskih troškova koje je dužan platiti po Pravilniku Ministarstva.

- Revizijom troškova reprezentacije je uočeno kako su na troškovima reprezentacije uglavnom knjiženi troškovi VIP salona koji nisu regulirani internim pravilima.
- Revizijom putnih troškova je uočeno kako nema izvještaja sa službenog puta, kao ni poziva na službeni put i ako je u putnom nalogu navedeno da je osiguran prijevoz i smještaj ili je priložen poziv u kome je navedeno da organizator snosi troškove, međutim Veleposlanstvo je isplatila punu dnevnicu što je suprotno internim pravilima.
- Stanje novčanih sredstava na dan 01.01.2004. iznosi 242.943,17 KM. Veleposlanstvu je doznačeno 658.378,62 KM, a ostvareni troškovi iznose 553.818,56. Stanje na dan 31.12.2004. godine iznosi 150.536,93.
- Evidencija o prisustvu na poslu se ne dostavlja u sjedište Ministarstva.

Veleposlanstvo BiH - Tokyo

Nepravilnosti koje smo uočili tijekom revizije poslovanja Veleposlanstva BiH u Tokyou za 2004. godinu su sljedeće:

- Troškovi zakupa Veleposlanstva knjiženi u većem iznosu;
- Uz obračune plate ne dostavlja se evidencija o prisutnosti na poslu;
- Isplaćeni računi za gorivo imaju upisane samo datume i iznose ali ne i količinu goriva, vozilo u koje se sipalo gorivo niti se evidenciju o pređenim kilometrima;
- Naknade troškova smještaja za siječanj 2005. knjiženi su na troškove za 2004. godinu (nije vršeno razgraničenje);
- Za troškove reprezentacije (računi iz restorana) nema uvijek izvještaja povodom čega je trošak načinjen.
- Uočili smo da su nije utvrđena struktura početnih stanja na nekim kontima kao što su obveze za plaće (45.483,65 KM) i prelazni devizni račun (95.262,15 KM). Najveći dio početnih stanja evidentiran je u travnju 2002. godine, a i prenose se iz godine u godinu. Trebalo bi utvrditi strukturu tih obveza (jesu li stvarne obveze ili eventualno tečajne razlike) i izvršiti odgovarajuća knjiženja.

Veleposlanstvo BiH u Ammanu

- Financijsko-računovodstvena dokumentacija tijekom godine nije bila ažurna;
- Uz obračune plaća u tijeku godine (do prosinca 2004.) nije dostavljana evidencija o prisutnosti na poslu. Zaduženja za više obračunate plate koje smo uočili u prethodnoj reviziji knjižena su u prosincu kad su izvršene i uplate od strane veleposlanika (u potpunosti) i savjetnika (djelomično);
- Nije bilo redovitog zaduživanja službenika za pripadajući dio troškova rezidencije u skladu sa internim pravilima (dio troškova uplaćen tek u lipnju 2004. zbirno za tri mjeseca i bez odgovarajuće specifikacije). Od rujna se vrši zaduživanje na osobna konta.
- Isplaćeni računi za gorivo imaju upisane samo datume i iznose, ali ne i količinu goriva, vozilo u koje se sipalo gorivo, niti se vodi evidencija o pređenim kilometrima;
- Za naplaćene vize putem turističke agencije nema specifikacije a često ni broj izdanih viza (u prilogu izvoda banke DKP dostavlja samo pregled o datumu uplate i iznosu;

- Veliki dio poslovanja (sve isplate) se vrši putem blagajne za koje ne postoje interna pravila ili procedure (tko je zadužen za sredstva, visina blagajničkog maksimuma i sl.). U određenom broju slučajeva nalozi blagajni za isplatu nisu potpisani od strane primaoca novca, nisu sabrane kolone a ponekad jedna osoba potpisuje sve dokumente koji prethode isplati (ovjerava račune, odobrava isplatu i potpisuje prijem novca);
- Transfer sredstava po osnovu naplaćenih konzularnih pristojbi nije bio redovan (u rujnu prebačene pristojbe za period veljača-kolovoz 2004. godine a početkom prosinca pristojbe za listopad i studeni 2004. godine). Saldo ne transferiranih pristojbi na kraju godine je 3.016,80 USD (u prosincu je naplaćeno 3.694,96 USD);
- Veleposlanstvo je na kraju godine dostavilo listu novih nabava stalnih sredstava u 2004. godini. Za ove nabave (mobilni telefon i kopir aparat) nema suglasnost sjedišta Ministarstva i nije zadužen osobni konto (u dokumentaciji koja je dostavljena na knjiženje nije naglašeno da se radi o stalnim sredstvima pa su izdaci knjiženi na PTT troškove i iznajmljivanje opreme).

OPĆA ZAPAZANJA KADA JE U PITANJU POSLOVANJE DKP MREŽE

Revidiranjem poslovanja i funkcioniranja DKP mreže na temelju testiranog uzorka u sjedištu Ministarstva i izvršenim posjetima tijekom 2004. godine, uočili smo određene nepravilnosti i nedostatke koji mogu biti indikativni i za ostale DKP destinacija i utvrdili kako se značajan dio proračuna Ministarstva troši u DKP mreži.

Materijalni rashodi diplomatsko konzularnih predstavništava za 2004. planirani su u iznosu 27.755.742 KM, izvršeni su u iznosu 26.821.427 KM, što je 97 % manje od plana. Rashodi se uglavnom odnose na plaće i naknade uposlenicima, materijal i energiju, troškove smještaja i druge troškove. Iz razloga značajnosti finansijskih sredstava koji se troše u DKP mreži, želimo skrenuti pozornost rukovodstvu Ministarstva na neke probleme u svezi poslovanja DKP mreže:

- **Slabosti u sustavu internih kontrola u radu DKP mreže, koji se ogledaju u reguliranju svih značajnijih procesa poslovanja, te sačinjavanju jasnih i preciznih pravila i procedura kao i dosljednu primjenu istih;**
- **Uočena je pojava nabava bez prethodne pribavljene suglasnosti sjedišta Ministarstva ili iznalaženje drugi vidova nabava (primjerice preko lizinga) onih sredstava koji nisu odobreni proračunom;**
- **Potrebno je permanentno vršiti analize finansijskog stanja na računima (utvrditi i analizirati sve izvore prihoda), te pratiti i analizirati sustav dotacija finansijskih sredstava, voditi računa o stvarnim potrebama;**
- **Potrebno je pooštriti finansijsku disciplinu poslovanja i sačiniti jasna i precizna pravila i procedure finansijskog poslovanja za sve vidove prihoda i rashoda;**
- **Potrebno je ojačati i ustrojiti funkciju planiranja i analize u sjedištu Ministarstva, poduzeti praćenja i analize finansijskih tijekova u DKP mreži, te pravovremeno poduzimati mjere u slučajevima negativnih tendencija (ustrojiti procedure izvještavanja);**
- **Računopolagači u DKP-ma koji vode računovodstvo nemaju uvida u analitičke kartice koje se vode u sjedištu, te sugeriramo kako bi bilo korisno razmotriti mogućnosti dostavljanja analitičkih kartica i vršenje redovitih sravnjenja;**

- **Sustavno riješiti problematiku promjene uposlenika u DKP mreži (odlasci i povratci), uz obavezno traženje prethodnog izmirenja financijskih obveza uposlenika (raspoređivanja na druga mjesta odobriti samo kada se izvrši i kvalitetna primopredaja);**
- **Ministarstvo nema odgovarajuću bazu podataka za evidenciju uposlenih po ugovoru o djelu tj. ne može se dobiti podatak koliko dugo jedan uposleni radi po ugovoru o djelu u Ministarstvu. Ističemo činjenicu kako u DKP-ima 70 uposlenih radi po ugovoru o djelu, te revizija smatra kako je nužno da Ministarstvo raspolaže takvom bazom podataka u svakom momentu;**
- **Potrebno je analizirati cijene za sve vrste posebnih usluga koje se naplaćuju našim građanima u DKP mreži (primjerice DHL, kopiranje itd.) i donijeti odluke o visini svih vrsta usluga koje se pružaju u DKP destinacijama, kao i sačinjavanje jasnih i preciznih pravila što i kako postupati sa svim tim prihodima (uočili smo kako se pojavljuju značajni iznosi kao prihod po raznim temeljima);**
- **Potrebno je utvrditi izvore sredstava koji se daju za kredite ili depozite za stanovanje;**
- **Obvezno i žurno riješiti pitanje knjiženja tečajnih razlika (problematika koja je izražena duže vremensko razdoblje) u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora;**

IV. KORESPONDENCIJA

Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine je, dana 14.06.2005. uručen Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji za 2004. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih novih dokaza u svezi Izvješća.

U ostavljenom roku od deset dana, Ministarstvo vanjskih poslova je dostavilo Kratak osvrt na reviziju financijskog poslovanja za 2004. godinu. U spomenutom osvrtu na Izvješće o reviziji ne navode se novi dokazi koje revizija nije imala na uvid prigodom sačinjavanja Izvješća i izražavanja mišljenja o izvršenoj reviziji (uglavnom se govori o razlozima za stanja koja su zatečena tijekom revizije i potvrđuju revizijski nalazi).

U konačnom Izvješću za klijenta su izvršene manje korekcije teksta u cilju pojašnjenja nekih revizijskih nalaza koja nisu značajnije utjecala na izraženo revizijsko mišljenje.

Izvješće za Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine predstavlja isto Izvješće koje je poslano klijentu kao konačna verzija.

IV. SAŽETAK

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja Ministarstva sukladno Zakonu o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je egzistiralo Ministarstvo.

Revidiranjem poslovanja Ministarstva u 2004. godini utvrdili smo određeni broj nepravilnosti i nedostataka u dijelu koji se odnose na:

- Slabosti u sustavu internih kontrola koje propisuje rukovodstvo Ministarstva, koje nisu bile organizirane na zavidnoj razini, te smo se prigodom testiranja uvjerali u mnoge slabosti i nedostatke sustava internih kontrola (vidjeti poglavlje 3.1.).
- Upravljanje i rukovođenje Ministarstvom (vidjeti poglavlje 3.1.1. i 3.1.1.1.).
- Izvršene nabave tj. rashode tijekom 2004. godine (vidjeti poglavlje 3.3. i 3.4.).
- Popis sredstava i izvora sredstava godinama nije urađen sukladno zakonskim propisima (vidjeti poglavlje 3.5.).
- Stanja novčanih sredstava koja se nalaze po DKP destinacijama (vidjeti poglavlje 3.5.1.).
- Urednost i ažurnost računovodstva koja, također godinama nije zadovoljavajuća (vidjeti poglavlje 3.6.).
- Konzularno poslovanje (vidjeti točku 3.7.).
- Realizacija finansijskog aspekta Projekta SEECP (vidjeti točku 3.8.).
- Slabosti u ustroju i funkcionalnosti IT sustava (vidjeti točku 3.9.).
- Poslovanje u DKP mreži gdje su uočene mnogobrojne slabosti i propusti (vidjeti poglavlje III.).

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Samir Mušović

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Dragan Kulina